БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 150 (8370) | 1957 оной июниин 27, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Малдаа үбһэ ногоо, шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлдэхын түлөө тэмсэе!

Гектарай 14—15 центнер үбһэ хуряахабди

Манай Жаргаланта нютагай зон хэр угһаа хойшо газараа уһалжа, сабшалангууд дээрэһээн үбһэ ногооной бараг һайн ургаса хуряадаг байһан юм. Сабшалан уһалха хүдэлмэри колхозой тогтоһонһоо хойшо бүри ехээр ябуулагдадаг болоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозоймнай сабшалангууд дээрэ луговодуудай 4—5 звенонууд хүдэлжэ байдаг. Би луговодоор хорёод жэл соо хүдэлжэ байнаб. Эдэ жэлнүүдтэ колхозойнгоо сабшалангай газарнуудые һайжаруулхын тула нилээд оролдолго гаргагдаа. Зарим жэлнүүдтэ даажа абаһан сабшалангууд дээрэһээн эрхим һайн ургасашье хуряагдаһан байха. 1952 ондо 7 гектар үндэр ургасынгаа сабшалан дээрэһээ гектарай 103 центнер үбһэ хуряагаа һэм. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай звеногойхид 287 гектар сабшалангайнгаа га бүриһөө дунда зэргээр 11,3 центнер үбһэ хуряагаа. Харин тиихэдэ колхозоймнай уһалагдадаггүй сабшалангууд дээрэһээ гектарай оройдоол 3—4 центнер ургаса хуряагдаһан байха юм. Тиихэлээрээ сабшалангай газар уһалха гээшэ үбһэ ногооной баян ургаса ургуулха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай байна бшуу.

Манай звеногойхид хамта 5 хүн Доодо Гол гэжэ газарай 280 гаран гектар сабшалан даажа абанхайбди. Үнгэрэгшэ хабартаа энэ газар дээрээ яһала ехэ уһа гаргаабди. Бүхы сабшаламнай майн 10-һаа эхилээд, июнь һара гаратар нэгэ дахин уһалагдаад, мүнөө хоёрдохи уһалалга дүүрэжэ байна. Зарим газарнуудта гурбадахи уһалалга захаланхай. Сабшалангаймнай ургаса яһала һайн.

Ойрын жэлнүүдтэ малайнгаа тоо толгойе 2—3 дахин олошоруулжа, һү, тоһо, мяха, нооһо абалгаяа баһа энэ тухайгаар дээшэлүүлхэ гэһэн шухала зорилго манай колхознигууд урдаа табиба. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула, хамагай түрүүндэ малдаа үбһэ тэжээл бардам хүрэхөөр бэлдэдэг болохо ёһотойбди. Тиимэһээ манай луговодуудай харюусалга бүри дээшэлжэ, үбһэ ногооной баян ургаса ургуулхын түлөө улам шангаар тэмсэхэ ёһотойбди. Социалистическэ шэнэ уялга абаад байхадаа бидэнэр, луговодууд, мүнөө жэлдэ сабшалангайнгаа га бүриһөө дунда зэргээр 14—15 центнер үбһэ хуряаха зорилго урдаа табибабди. Энээнэй тулада сабшалангуудаа һайнаар үтэгжүүлжэ, саг сагтань уһа гаргаха, модо шулуунһаань сэбэрлэхэ, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абаха хэрэгтэй болоно.

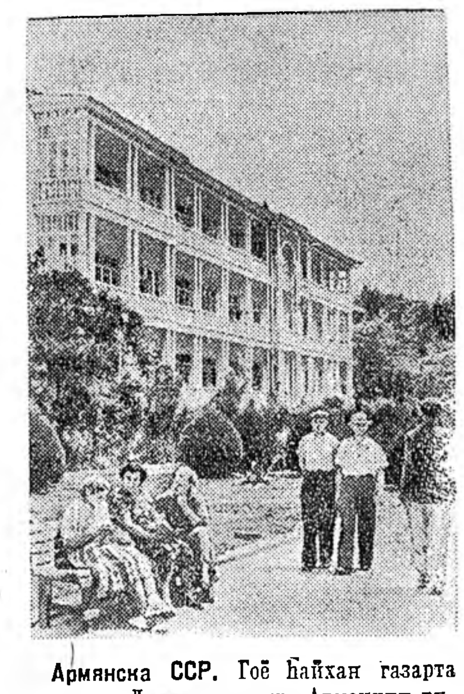
Бидэнэр жэл бүри хэсэг хэсэг сабшалангуудта шэнээр үтэг хэдэгбди. Мүнөө жэлдэ 20 гектар дээрэ шэнэ үтэг хэгдээ. Энэ жэлдэ наг шэбхэ зөөхэ тусхай трактор үгтэжэ, малай шэбхэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр сабшалангууд дээрэ гаргагдаа. Нэгэ үтэг хэһэн газарта 3—4 жэл соо ногоон һайнаар ургадаг. Тиигээд саашадаа дахин шэбхэлжэ захалха хэрэгтэй юм.

Малайнгаа түргэнөөр үдэжэ байхада гансашье баян ургасын түлөө тэмсэхэ бэшэ, мүн сабшалангуудаа үргэдхэхын түлөө оролдохо хэрэгтэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоз хайр шулуутай бэлшээриин газарнуудые уһалдаг болоо. Ногооной муугаар ургадаг хайр шулуутай газарые уһалжа байхада, байн байтараа хүрьһэжэжэ захалдаг юм. Урдань миин сагаан хайр шулуун хэбтэдэг газарнууд уһалһаар байтар заримдаа сабшалан болошодог байна. Жэшээлхэдэ, манай колхозой Хуушан центр гэжэ нютагта 20 гектар шулуутай газар 1952 онһоо хойшо уһалагдаад, мүнөө зарим талаараа сабшагдадаг болоо. Тиихэдэ мүн һөөг бургааһа, модо шулуу сэбэрлэжэ, сабшалангай газарнуудые үргэдхэхэ гээшэ шухала удхашанартай. Энэ талаар манай колхоздо үшөөл бага хүдэлмэри хэгдэнэ.

Урдань сабшалангууднай мүртэйгөөр хашаалагдадаггүй байһан дээрэһээ мал орожо, гэшхэдэг, түйбөөдэг, ногооень эдидэг байһан юм. Энэ жэлдэ бидэнэр сабшалангуудаа шэнээр хорёолообди. Манай звеногойхид 7—8 модоной газарта посход баряа.

Иигэжэ бидэнэр малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Боди Бадмажапов, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.

Армянска ССР. Гоё һайхан газарта оршодог «Дилижан» гэжэ Армениин курорт бүхы орон дотороо суутай болонхой юм. Жэл бүри эндэ 1500 хүн амардаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Дилижан» санаториин байшангуудай нэгэнэйнь хажууда.

ТАСС-эй фотохронико.

Набшаһата тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ абая

Орон доторoo һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай, мүн зургаадахи табанжэлэй дүүрэтэр хонидоо адагынь хоёр дахин олошоруулжа, нооһо ехээр абадаг болохо тушаа парти, правительствын табиһан зорилгонуудые республикын колхознигууд, МТС, совхозуудай, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд халуунаар дэмжээ. Колхоз, совхоз бүхэн адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар социалистическэ тодорхой уялгануудые абажа, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ эхилбэ.

Энэ угаа ехэ харюусалгатай, гүрэн түрын удхашанартай уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүргэхын түлөө түбхын түрүүндэ элбэг һайн тэжээл хэрэгтэй. Үбһэ, силос, зелёнко гэхэ мэтэ тэжээлнүүдые эрхим болзорто, һайн шанартайгаар бэлэдхэжэ абахынгаа хажуугаар, набшаһата тэжээл, хулһа ожорһо элбэгээр суглуулжа абаха шухала. Юуб гэхэдэ, үбэлжэлгын үедэ хони, хурьгад набшаһата тэжээл ехэ дуратайгаар эдижэ, бэедээ хэрэгтэй бодосуудые оложо абадаг байха юм.

Нёдондо бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээл, хулһа ожорһон сүм хэрэглэгдэжэ, республикын колхоз, совхоздо нилээд ехэ үбһэ тэжээл алмагдаһан байна. Зарим хонишод хонидоо бэлшээжэ, мүн гансахан набшаһата тэжээл эдюулжэ ондо оруулдаг. Илангаяа үбэл эртэ гараһан хурьгад ногооноор хатаагдаһан набша намаа ехэ дуратайгаар эдидэг гэжэ олохон хонишодой дүй дүршэл дээрэһээ харагдана. Набшаһата тэжээлые бусадшье түрэлэй малнууд эдидэг.

Мүнөө үедэ хонин ажалые эрид хүгжөөхэ, хонидтоо хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилгын табигдаад байхада набшаһата тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ абаха гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй шухала зорилго болоно. Энэ жэлдэ эхэ хонин бүридөө нэгэ центнерһээ бага бэшэ набшаһата тэжээл абаха гү, али республикын колхозуудта дүшэ мянган тонноһоо, совхозуудта 2200 тонноһоо бага бэшэ бэлэдхэхэ зорилго табигдана.

Иимэ хэмжээнэй набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо хаа хаанагүй бии. Имагтал энэ хүдэлмэрие оройтуулангүй, мэнэ гэһээр эхилжэ, үбһэ хуряалгада жэгдэржэ оротор дүүргэхэ хэрэгтэй.

Хуһа, бургааһан набшалжа хүсөө. Эгээл энээхэн үедэ модоной набша намаа ехэ шэмэ шүүһэтэй байдаг. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри республикын колхоз, совхозуудта эхилээдүй байһаар. Мүнөө жэл олохон аймагуудта хура бороон элбэгээр орожо, таряа ногооной һайн ургаса һайнаар гаража байна. Энээндээ дашуураад «Үбһэ ногоон элбэг байха» гэжэ бодоод лэ олохон аймагуудай, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд набшаһата тэжэл бэлэдхэхэ, хулһа, ожорһо сабшажа абахын түлөө оролдолго гарганагүй. Энэ тон ехэ алдуу гэжэ сэгнэгдэхэ ёһотой.

Сэлэнгын, Иволгын, Заиграйн, Курумканай болон бусад хэдэн аймагуудай олонхи колхозуудта хура бороон бага орожо, таряа талхан, сабшалан гандажа байна. Тиигэбэшье, тэндэхи колхоз болон совхозууд набшаһата тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абаха тушаа юушье хээгүй байһаар. КПСС-эй айкомууд, тэрэнэй нэгэдэхи секретарьнар нүхэд Могнонов, Эрдынеев, Петров болон бусадһаа ямар аргаар энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэжэ, адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ гэжэ бодоод, мүнөө хүрэтэр набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрие эмхидхээдүй байнабта гэжэ асууха саг ерээ.

Колхозуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, аймагуудай партийна болон советскэ организацинууд набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ, хулһа ожорһо сабшажа, уһанда абтажа боломоор доро газарай ногооe үдэр саг гээнгүй хуряажа абалгые эмхидхэхэ ёһотой. Тиимын тула энэ хүдэлмэри дээрэ тусхай звенонуудые эмхидхэжэ, тэрээндэ шадаал һаа, олон хүнүүдые хабаадуулха, һургуулиин һурагшад, студентнэрые бүгэдыень элсүүлхэ ёһотой.

Набшаһата тэжээлые шанар һайнтайгаар бэлэдхэхэ шухала. Хухалагдаһан набша намаа бишыхан баглаанууд болгогдоод, тэрэ дороо малай үбэлэй байранууд дээрэ зөөгдэжэ, дал сарай доро, малай байранууд соо үлгэгдэжэ хатаагдаха ёһотой. Үгышье һаа, тусхай саха түхеэрэгдэжэ, тэрээндэ баглаануудай набшаһые досоошонь харуулан, жэгдээр табихада зохидоор хатадаг байна.

Колхоз, совхоз бүхэн набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ даалгабари бригада, фермэнүүдтээ хүргэжэ, энэ хэрэгтэ хүдэлжэ шадаха хүнүүдые бултыень хабаадуулха уялгатай.

Хониной тоо табан миллион болохонь

ЧИТА. (ТАСС). Областиин колхозууд болон совхозуудта хонин ажал мал ажалай түрүү һалбаринь болоно. Хониной тоо һүүлэй хэдэн жэлэй туршада гурбаһаа үлүү дахин олошоржо, хоёр миллионһоо үлүү гараа. Хонидой шанар һайжаржа, нютагай шэрүүн нооһотой хонид бултадаа шахуу нарин ба нарибтар нооһотой хонидоор һэлгэгдээ. 800 мянга шахуу хурьгад түлжүүлэгдэжэ байна.

Үргэн ехэ бэлшээри, ойроо хүртөөгүй тунга газарнууд, хүдэлмэриие механизацилгын хэмжээ хадаа эндэ хонин ажалые бүри түргэнөөр хүгжөөхэ арга олгоно.

Үхэр ба гахайн тооe олошоруулха ехэ арга боломжо элирүүлэгдэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо тэжээлэй культуранууд 150 мянган гектараар үлүү таригдаа. Тэжээлэй баланс дотор кукуруза ехэ һуури эзэлхэ юм.

Мал ажалһаа продукци абалгые эрид дээшэлүүлхэ асуудалаар һаяхан болоһон ажахын эдэбхитэдэй областной суглаан хониной тооe ойрын табанжэлэй турша соо табан миллиондо хүргэхэ, үнгэрэгшэ жэлдэ тушаагдаашада орходоо гүрэндэ гурба хахад дахин ехэ нооһо тушааха, мяха, һү абалгые хоёрһоо үлүү дахин ехэдхэхэ гэһэн уялга абаа.

—✪—

Шэнэ газетэнүүд

ГРОЗНЫЙ. (ТАСС). Чеченскэ ба Ингушска республиканска газетэнүүдэй түрүүшын номернууд июниин 21-дэ гаргагдаба. «Лениан Некь» («Ленинэй зам») гэжэ чеченскэ газетэ, «Сердало» («Гэрэл») гэжэ ингушска газетэ тус тус национальна хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэнэ.

Силосэ хаана дараха юм

Адуу малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада Кяхтын аймагай колхозууд, совхоз үнеэн бүридэ 10 тонно силос бэлдэхэ гэжэ шиидэнхэй. Тиихэдэ хонин бүридэ 2 центнер силос бэлэдхэгдэхэ юм.

Аймагай колхозуудта, совхоздо мүнөө бии байһан хуушан нүхэнүүдынь үсөөдэхэ юм. Тиимэһээ партиин Кяхтын айкомой бюро колхозууд болон совхоздо 5800 тонно силос багтаха нүхэнүүдые шэнээр малтаха шиидхэбэри абаһан байна.

Хониной совхозой нэгэдэхи фермынхид силосын нүхэ малтажа эхилээ. Бусадшье фермэнүүдтэ энэ хүдэлмэри эхилэнхэй.

Гэбэшье, Погранична МТС-эй харьяата колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгые тооногүй һууһаар.

Погранична МТС-эй дирекци силоснэ түхеэрэлгэнүүдые бариха тушаа юушье хэнэгүй. Тракторна бригадануудта байһан шэрэгдэдэг скреперүүд хүсэд ашаглагданагүй. Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта хуушан нүхэдынь хүсэд сэбэрлэгдээдүй.

Силос дараха нүхэнүүдые малталга юундэ иитэрээ унжагайрнаб гэхэдэ, олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гаднаһаа туһаламжа хүлеэгээд лэ, өөһэдөө юушье хэнгүй һууна.

Кяхта городой эмхи зургаанууд колхозуудта силоснэ нүхэ малтахадань туһалха ёһотой юм. Теэд зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө һурахада «Манда колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һануулнагүй» гэжэ харюусана. Жэшээлхэдэ, Кяхтын гуталай фабрикын директор нүхэр Дубровский иигэжэ мэдүүлбэ:

Колхозууд өөһэдөө силосын нүхэ малтаха, барилгын материал бэлдэхэ ёһотой. Гэбэшье эдэ хэрэгсэлнүүд бэлдэгдэнэгүй.

Абаһан шиидхэбэреэ дүүргүүлхын түлөө колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин Кяхтын айком болон аймгүйсэдком шанга эрилтэ табиха ёһотой.

Д. Болхоев, манай корр.

Трактористнуудай хүсөөр...

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой поли дээрэ Чесанын МТС-эй 2-дохи тракторна бригада һаядаа силосын траншей шулуугаар барижа дүүргэхэнь. Эндэ 100 тонно силос дарагдаха юм. Мүнөө нүхэниинь малтагдаад, шулууниинь шэрэгдэжэ байна. Эндэ трактористнууд Гончиков, Мониев, Балдуев гэгшэд һайнаар хүдэлнэ.

Д. Николаев.

Ажалайнь дүнүүндэ ондооб

Хориин МТС-эй харьяата олонхи колхозууд нёдондо жэлэйхидэ орходоо энэ жэл үнеэдһээ һү һаалгые нилээдгүй дээшэлүүлһэн, мүнөө зунай хүхэ ногооной үедэ һү һаалгаяа бүри ехэ болгохын түлөө оролдон, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна. Жэшээлхэдэ, «Улаан Одон», Карл Марксын нэрэмжэтэ ба бусад колхозууд зундаа үнеэн бүриһөө үдэртөө 8—12 литр һү һаахын түлөө оролдожо, һаалишадайнгаа ажал хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэнэ, үнеэдээ үдэр һүнигүй бэлшээридэ ябуулна. Тииһэнэй ашаар «Улаан Одон» колхозой түрүү һаалишад Һама Доржиева, Антонида Белова, Дугарма Нимаева, Нина Ушакова ба бусад мүнөө үдэртөө үнеэн бүриһөө 10—16 литр һү һаана. Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е хүсэхэ гэһэн зорилготой танилсахадаа урдаа абаһан уялгануудаа дахин хаража үзөөд, үнеэн бүриһөө мүнөө жэл 2000—2500 литр һү һаахаар шиидээд ажаллажа байна. Мүн Карл Марксын, Маленковой нэрэмжэтэ, «Красный партизан» колхозуудай һаалишад зунай сагта һү һаалгаяа үдэр бүри дээшэлүүлнэ.

Гэхэтэй хамта, эдэ колхозуудтай адли эрхэ байдалтай, үшөө арга боломжоороо үлүү байһан Хориин совхозой (директорынь нүхэр Доржиев, парторганизациин секретарь нүхэр Дагбаев) фермэнүүдтэ зунай бэлшээриин үедэ һү һаалгые дээшэлүүлхын тула тэмсэл тон һулаар ябуулагдана. Совхозой фермэнүүдэй үнеэн бүриһөө һү һаалгын найма һара хахадайнь дүн хаража үзэхэдэ, хүршэ Хориингоо МТС-эй харьяата колхозуудта ахигдажа, аяар 140 шахуу литрээр гээгдэшэнхэй. Энэ байдалаа совхозой хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд «МТС байһанаа совхоз боложо, хүсэд түбхинөөгүй, ажал хүдэлмэреэ һаял гуримшуулжа байнабди» гэһэн шалтагаанаар далдалхые оролдоно. Тиигэжэ эндэ өөһэдынь мэдүүлһэнэй ёһоор «эмхидхэлэй үе» үшөө үнгэрөөгүй гээшэ ха. Эгээл тиимэһээ эндэ һү һаалгын хэрэгые гартаа абаадүй. Тэндэхид зунай сагта һү һаалгые эрид дээшэлүүлхын тула тэмсэл һулаар ябуулна, һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөө ёһо тэдыгээр эмхидхээ.

Жэшээ баримта болгон Эбэр Хасууртайда оршодог дүрбэдэхи фермые хаража үзэе. Тус фермэ (даагшань нүхэр Будажапов Г. Б., партгруппын секретарь нүхэр Афанасьев И. Б.) һү һаалгараа совхоз, аймаг соогоо эгээл һүүлшын һууринуудай нэгэндэ шэргүүлдэнэ. Тус фермэ найма һара хахадай туршада үнеэн бүриһөө оройдоо 526 литр һү һааһан гэхэ гү, али хараалһан түсэбэйнгөө гурбанайнь нэгэ хубиие дүүргээ. Эндэ үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааһан нэгэшье һаалишан үгы.

Мүнөө одоол үнеэдһээ һү ехээр һааха зунай һайн сагай болобошье, энэ фермэдэ һү һаалга ехээр дээшэлнэгүй. Июнь һарын түрүүшын хахадта үнеэн бүриһөө үдэртөө 3—4,1 литр һү һаагаа юм. Һү һаалгаараа энэ фермын ехээр гээгдэһэн шалтагаан юуб гэхэдэ, тус фермын хүтэлбэрилэгшэд, нүхэд Будажапов, Афанасьев, зоотехник нүхэр Яндаков гэгшэд үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлхэ хэрэгые, һаалишадай ажал-хүдэлмэриие муугаар хүтэлбэрилһэн байха юм. Энэ фермын хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгата хэрэгтээ ханамжа багатайгаар хандажа байһаниинь мэдэжэ байгаад совхозой дирекци ба парторганизаци зохихо хэмжээ абанагүй.

...Фермын центр тосхонһоо хойшоо холо бэшэ, хараанай газарта оршоһон Тахяашын гүүртэ. Энэ гүүртэдэ совхоз болоходоо нэгэ газар болгожо, бүхы 200 гаран үнеэдээ эндэ суглууланхай, 10 гаран һаалишад тэндэ ажаллана.

Гүүртын үнеэд июнь һарын хорёод болотор һүниин адуулгада ябаагүй. Һаалишад, малшадай дунда социалистическэ мүрысөөнэй ёһо тэдысэ эмхидхэгдэһэн, показателиин доскагай үгы дээрэһээ эндэхи һаалишад ажалайнгаа дүн, уялга, түсэбөөшье, мэдэнэгүй.

—Колхоз байхадаа абаһан уялгамнай байха юм гү, али шэные абаха аад байна гээшэ гүбди?—гэжэ партгруппын секретарь нүхэр Афанасьевай өөрөөшье ажалаа тодорхой мэдэхэгүй байхада, һаалишадай уялга түсэбөө мэдэхэгүй байһаниинь гайхалтайшье бэшэ. Энэ гүүртэдэ улаан булан эмхидхэгдээгүй, газетэ журнал хаа яахан асарагдадаг. Агитаторнууд хөөрэлдөө үнгэргэдэггүй байна.

Тиихэдэ һаалишадай ажал хүдэлмэриин үдэрэй тусхай гурим үгы. Һаалишад үнеэдээ һаахадаа юрын зоотехническэ заабари сахинагүй. Энэ заабариие фермын зоотехник нүхэр Яндаков хэлэжэ, бэшэжэ үгэхэгүйһөө гадна, энэ гүүртэдэ ябанагүй шахуу.

— Хаяа хадхама газарта аад, зоотехник Яндаковой эндэ хүрэжэ ерэхэнь хомор лэ гээшэ,—гэжэ гүүртын һаалишад хөөрэнэ.

Энэ гүүртэдэ ахалагша малшанаар, адуулгашанаар ажал хэрэгтээ харюусалга багатайгаар, ханамжагүйгөөр хандадаг хүнүүд табигданхай.

—Адуулгашан Кумысбаев үнеэдээ тогтоожо, ээрэжэ адуулдаг, тиигээд унташаха, үгышье һаа, үнеэдээ орхёод өөрынгөө хэрэгээр зайшадаг һэн,—гэжэ һаалишан Попова хөөрэнэ.

Мүн совхозой хоёрдохи, гурбадахи фермэнүүд һү һаалгаараа ехэ гээгдэлдэ оробошье, зунай сагта үнеэдые һайнаар бэлшээжэ, һүниин адуулга эмхидхэжэ, үнеэдһээ һү һаалгаяа дээшээлүүлхые оролдоногүй.

—Фермэнүүдэйтнай үнеэд юундэ һүни бэлшээгдэнэгүйб,—гэжэ совхозой главна зоотехник нүхэр Кузьминһаа асуухада:

—Яһала хэлэгдэдэг гээшэ. Теэд хүн олдоногүй гээд фермые эрхилэгшэнүүд урагша абанагүй,—гэжэ харюусаха юм. Гурбадахи фермэдэ адуулгашанай олдоогүйһөө боложо үнеэд һүниин бэлшээридэ ябанагүй. Харин тиихэдэ тус фермэ һү һаалгаяа нёдондо жэлэйхиһээ ехэ болгожо шадаагүй байха юм.

Мүнөө жэл урданайхида орходоо бороотой, үргэн ехэ бэлшээриин ногооной ургаса һайн, шэмэтэйшье байна. Тиигээд эндэ үшөө литр һүн бүхэнэй түлөө 300 грамм концентрированнэ тэжээл үнеэдтэ үгтэнэ. Иимэ арга боломжотой байгаад энэ совхоз һү тон багаар һаажа, хүршэ колхозуудһаа холо гээгдэшэнхэй байха юм. Энэ гээгдэлһээ гарахын тула Хориин совхозой дирекци ба партийна организаци зохихо хэмжээ абажа, тэрэнээ бэелүүлбэл, зунай сагта үнеэдһээ һү ехээр һааха аргатай.

Ц. Дандаров, манай тусхай корреспондент.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ГОРОДСКОЙ БОЛОН ПРИГОРОДНЭ РАЙОНУУДЫЕ ОНДООГООР НЭРЛЭХЭ ТУХАЙ

Улан-Удын Городской районие Советскэ район гэжэ, Пригороднэ районие Октябрьска район гэжэ нэрлэхэ тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолые баталха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо С. НИКОЛАЕВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1957 оной июниин 20.

Югославиин арадай оборонын хэрэгые эрхилдэг гүрэнэй секретарь, армиин генерал И. Гошняк гэгшэтэй Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь Н. С. Хрущев июниин 24-дэ Югославиин арадай оборонын хэрэгые эрхилдэг гүрэнэй секретарь армиин генерал И. Гошнягтай уулзажа, тэрээнтэй хөөрэлдөө.

Генерал-полковник В. Ковачевич, генерал-подполковник Р. Петовар, контр-адмирал Б. Пецотич, тэрэшэлэн СССР-тэ байдаг Югославиин Арадай Федеративна Республикын онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн сайд В. Мичунович гэгшэд Югославиин талаһаа хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

СССР-эй Оборонын министр маршал Г. К. Жуков, Советскэ Союзай маршалнууд И. С. Конев, В. Д. Соколовский, армиин генерал А. И. Антонов, Югославида байдаг Советскэ Союзай онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн сайд Н. П. Фирюбин гэгшэд советскэ талаһаа хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

Тэдэнэр бултадаа эбтэй эетэйгээр, үнэн сэхээр хөөрэлдэжэ тараһан байна. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Һү, мяха, нооһо бүри ехээр абахабди

Үбэлэй үедэ һү һаалгые хоёр дахин дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй обкомой IV пленумэй тогтоолые бэелүүлхын тулада манай колхозой партийна организаци ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа.

Арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ, һү ехээр һааха асуудал зүбшэхын тулада январь һарада нээмэл партийна суглаан зарлагдаһан юм. Энэ суглаан дээрэ коммунистнуудһаа гадна, юрын һаалишад, мал адуулагшад өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэһэн байна. Республикын түрүү колхозуудай жэшээгээр үнеэдые бүлеэн үһаар үһалжа эхилэбди. Үһа гаргалгые оньһожоруулаад, үнеэдые уяада байлгажа һургаабди. Үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, харууһалжа, эдеэлүүлгэнь һайнаар эмхидхэлэй ашаар һү һаалга үбэлэй сагта нёдондонойхидо орходо хоёрһоо үлүү дээшэлһэн байна. Мүн фермын ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулагдаа, шулуугаар баригдаһан уужам, һаруул фермэдэ электрын гал носоно.

Һаалишадай шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлхын тулада гурбан жэлэй зоотехническэ курса эмхидхэгдэһэн байна. Энэ жэлдэ гурбадахи жэлэйнгээ программые һаалишад амжалтатайгаар дүүргэбэ. Түрүү һаалишад М. Афанасьева, А. Максимова болон бусад шалгалта дээрэ эрхим сэгнэлтэ абаһан юм. Тиигэжэ түрүү һаалишад теоретическэ эрдэмээ ажалдаа шадамараар хэрэглэнэ. Ажахын жэлэй 8 һарын турша Мария Степанова үнеэн бүриһөө 1560 литр, май һарада 263 литр, Антонида Максимова 1163 литр, май һарада 236 литр, Агния Яковлева 1101 литр, май һарада 222 литр һаагаа.

Малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Агитатор-коммунистнар нүхэд А. Кожин, И. Дорофеев, И. Яковлев, И. Климов болон бусад малшадай урда табигдаһан зорилгые ойлгосотойгоор тайлбарилна. Малаа адуулагша коммунист нүхэр И. Д. Савиновский үбһэ, концентрат болон бусад тэжээлнүүдые гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэ анхаралаа горьтойгоор хандуулна. Тэрэнэй оролдолгын ашаар нэгэшье килограмм тэжээл үлүү гаргашалагданагүй. Үбэлэй сагта нүхэр Савиновский һаалишадта али болохоор туһална. Концентрат, солоомо тэжээлые амжалтатайгаар буйлуулжа, үнеэдэй эдээлүүлгэ, харууһалгада шадалаараа туһалалсаа.

Колхозой партийна организаци социалистическэ мүрысөөн тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ гэжэ оролдоно. Һара бүхэнэй дүүрэмсээр социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа, малшадай үдэртэ зорюулагдан зүблөөн дээрэ үргэнөөр хэлсэгдэдэг. Түрүү һаалишадта нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг. Ажахын жэлэй найма һарын дүнгөөр манай колхоз үнеэн бүриһөө 1055 литр, май һарада 239,7 литр һү һаагаа.

Колхоздо хүдэлдэг 13 коммунистнуудһаа 6-нинь мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Хоёр фермые даагшаар коммунистнууд хүдэлнэ. Партийна суглаан дээрэ мал ажалые хүгжөөхэ асуудалаар фермэнүүдые даагшанарай, зоотехнигэй тоосоон шагнагдадаг. Ажалдаа шалгарһан үнэн сэхэ малшад—һаалишад, мал адуулагшадые партиин зэргэдэ абанабди. Тээсгэн болоһон партийна суглаан дээрэ залуу мал адуулагша Иван Афанасьев партиин зэргэдэ абтаа. Ойрын үдэрнүүдтэ һаалишан М. Афанасьевае абахаар бэлэдхэжэ байнабди.

Колхозой правлени болон партийна организаци малшадай культурно-ажаһуудалые һайжаруулха тушаа анхаралаа ходо хандуулжа байдаг. Үнеэдэй, хонидой фермэнүүдэй байдаг Обоон гэжэ нютагта культбаза шулуугаар баригданхай. Энэ культбазада шэнэ газетэ, журналнууд, элдэб наадануудбии. Мүн эндэ зоотехническэ занятинууд үнгэргэгдэдэг. Малшад эндэ сугларжа радио шагнадаг, сүлөөтэй сагтаа хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэдэг.

Орон доторнай абтадаг мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ, хонин ажалые саашадань хүгжөөжэ, нооһо бүри ехээр хайшалжа абадаг болохо тухай парти, правительствын уряалые манай малшад халуунаар дэмжээ. Колхозой партийна организаци энэ уряалые малшан бүхэндэ ойлгуулхын тулада ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

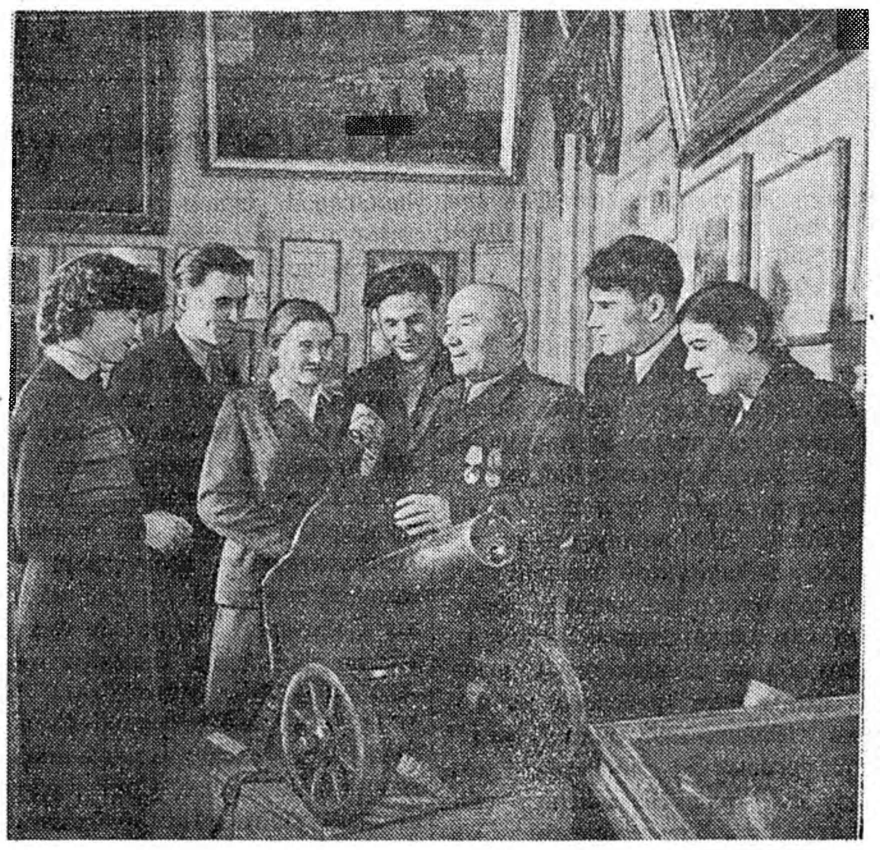
Парти, правительствын энэ уряалтай танилсаад байхадаа малшадһай дээшэлүүлэгдэһэн уялганууд абаа. Үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха гэһэн уялганууднай ажахын жэлэй эхиндэ абаһан һаалишад арга боломжонуудаа үшөө дахин тооложо үзөөд, үнеэн бүриһөө 1950 литр һү һааха уялга мүнөө абаа.

Гүрэндэ һү тушааха, худалдаха, натура түлэбриин жэлэй түсэбые һаяхан дүүргэбди. Мүн гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэй түсэб дүүргэбди. 1956 оной сасуулхада 1960 ондо һү абалга 3 дахин, мяха абалга 4 дахин дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Агуу Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн хайндэртэ һү тушаалгые гурба дахин дүүргэхэбди. Тиихэдэ 1958 оной январиин 1 хүрэтэр һү тушааха гүрэнэй түсэбые дүрбэ дахин үлүүлэн дүүргэхэбди. Мяха ехээр абахын тулада бэлшээн таргалуулха бодо малай фермэ эмхидхэгдэнхэй. Һара бүри малаа шэгнэнэбди.

Мүнөө колхозой отаранууд ноохо хайшалалга дүүрэжэ байна. Түрүү хонишон Максимовай отарында хонин бүриһөө 4,2 килограмм нооһо хиргаа. Дунда зэргээр хонин бүриһөө 3 килограмм нооһон абтажа байна.

П. Кривогорницын, Кударын аймагай «Путь Октября» колхозой партийна организациин секретарь.

Совет засагай түлөө тэмсэгшэд

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдэлмэришэн солдат депутадуудай Луганска нэгэдэхи Соведэй большевистскэ фракциин гэшүүн үнинэй большевик В. Е. Ефтушенко Ворошиловградай музейн нэгэ зал соо залуу хүдэлмэришэдтэй социалистическэ революцида хабаадалсаһан тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Кяхтын музейдэ

Октябриин революциин 40 жэлэй ойе тэмдэглэхэеэ манай арадай бэлдэжэ байһан энэ үедэ совет засагай түлөө баатар габьяатайгаар революционно тэмсэл хэгшэдэй алдарта хэрэгүүдые гэршэлэн харуулһан документнүүдтэ анхарал илангаяа ехээр хандуулагдана.

...Академик Б. А. Обручевой нэрэмжэтэ Кяхтын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейн һаруул, уужам таһагуудта хон жэн: пол дээрэ дэлгээтэй зөөлэн ковёр дээгүүр ябахадань хүнэй алхамуудай абяаниинь дуулданагүй. «Соведүүдэй засагай түлөө Зүүн Сибирьтэ болоһон тэмсэл» гэһэн стендын хажууда хүн зон олоор сугларна. Тэндэнь революциин түлөө тэмсэгшэдэй дүрсэ зурагынь, үни хэбтэжэ шарлашаһан документнүүд, буу зэбсэг харагдана.

1918 ондо хүдэлмэришэн, солдат депутадуудай Троицкосавска Соведэй хүдэлжэ байһан гэрэй фотонь эндэ бии юм. Түрүүшын Совет 40 хүнһөө бүридэһэн байгаа. Болгоомжотой, сэсэн харасатай, юрын хубсаһатай хүн бусад фотографинуудай дунда шалгаран, хүнэй анхаралые хандуулна. Энэ хадаа хүдэлмэришэн, солдат депутадуудай Троицкосавска Соведэй түрүүшын түрүүлэгшэ байһан, большевик Константин Андреевич Масков гээшэ. Нүхэр Масков 1918 оной мартда эндэ революционно тэмсэлые ударидаһан байгаа.

Земскэ управай, буржуйнарай политика ябуулдаг городской думын хүдэлмэриинь Совет болюулһан байна. Хүдэлмэришэдэй салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, эдеэ хоолой продуктнуудаар тэдэниие хангаха, газар хубааха болон хойшолуулагдашагүй бусад асуудалнуудые заседанинуудтаа Совет шиидхэдэг байгаа.

Буржуйнартай эсэргүүсэжэ байһан бэрхэшээлтэй үедэ большевигүүд арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг һэн. Энэ хүдэлмэриие сухаришагүй большевик Масков хүтэлбэрилөө.

Революциин Байгал шадар саг зуура булигдаһан дээрэһээ 1918 оной августын 28-да Троицкосавские семёновецууд, Маймаченһээ ерэһэн чехүүд эзэлһэн байна. Тиигэжэ городые эзэлһэнэйнгээ һүүлээр сагаантан хадаа большевигүүдые саазалжа эхилһэн юм. Большевигүүдые сагаантанай хаажа, зобоожо байһан түрмын фотонууд бии. Тэндэ хүдэлмэришэн, солдат депутадуудай Троицкосавска түрүүшын Соведэй 35 гэшүүд тамалуулан алуулһан байха юм. Залуу революционер, Троицкосавска Соведэй мүрдэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Виктор Ждановай алуулхынгаа урда тээ түрмэһөө бэшэһэн бэшэгыень музейдэ орогшод дахин дахин уншана. Түрүүшын бэшэгтэнь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Хүндэтэ эжы аба хоёрни! Мүнөөдэр сүүд боложо, намайе толгойн саазада оруулха гэжэ шиидхэбэ.

Би өөрынгөө үзэл сурталай түлөө, мүн тулижа, зобожо байһан үгытэй олон ахадүүнэрэйгээ түлөө ами наһаяа үгэхэмни. Һанаа амараар үхэхэмни, һанаагаа бү зобогты гэжэ гуйнаб, бусадта туһатай байхын түлөө хүн бүхэн ажабайна бшуу, тиимэһээ арадай хэрэгэй түлөө ами наһаяа үгэхэ гээшэ хүн бүхэнэй агуухэ хэрэг болоно. Танда зол жаргалые, элүүр һэргэлэн байхыетнай хүсэнэб, намайе хүлисээрэйгты. Баяртай, бултыетнай тааланаб, танай хүбүүн, аха Виктор Жданов.

1918 оной сентябрь».

Кяхтын купец миллионер Швецовойдо архи уужа һогтоһон офицернүүд түрмын камерадань орожо ерэбэ.

—Масков, Назимов, Жданов, Арсентьев, Еремеев гарагты наашаа! Таанадые ондоо байрада оруулхань!,—гэжэ нэгэниинь хэлэбэ. Үлэгшэ нүхэдтөө Масков иигэжэ хандаһан байгаа: «Бидэниие алахаяа абаашахань. Хэрбээ амиды үлөө хадаа, манай эхилһэн хэрэгые саашань үргэлжэлүүлээрэйгты. Хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө, эрхим ажабайдалай түлөө бидэниие тэмсэһэн юм гэжэ һанажа ябаарайгты. Большевигүүдэй хэрэгые ажалшад бүри гүнзэгыгөөр ойлгожо байна. Манай хэрэгые зуун, мянгаад шэнэ большевигүүд үргэлжэлүүлхэ. Большевизм хэзээдэшье үхэхэгүй. Табанжэлэй саада тээ юун болохыень хараха дуран ямар ехээр хүрэнэб!

1918 оной сентябриин һүүл багаар нүхэд Масков, Назимов, Жданов, Арсентьев, Еремеев гэгшэд буудуулжа алуулһан байна.

Манай энэ үеын зол жаргалта байдалай түлөө ами наһаяа үгэһэн эрэлхэг зоригтой тэмсэгшэд тухай музейн бусад документнүүд мүн лэ хөөрэнэ.

К. Бобров, Кяхтын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейн фонднуудые даагша.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

МАЛШАДАЙ ҮҮСХЭЛ

Нировэй нэрэмжэтэ колхозой малшад сабшалан үтэгжүүлхэ, һайжаруулха талаар һайн үүсхэл гаргаба. Хонишон Самаева Бага Хээрэгтэ гэжэ газарта 20-ёод гектар сабшалан, һаалишад Сындеева, Нагаслаева, Патархеева гэгшэд Дээдэ Дэбэдэ 40 гектар сабшалан эрхим һайнаар үтэгжүүлбэ.

Эдэ малшад сабшалан үтэгжүүлхынгээ хажуугаар хото хорёогойнгоо наг шэбхые малтаа, малдаа хохир бэлэдхээ.

«Красные Саяны»,
Аха.

ТҮРҮҮШЫН ТРАКТОРНА ТАРЯАН АЖАЛАЙ БРИГАДА

Ороной түрүү колхозуудай жэшээгээр Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо аймаг доторoo түрүүшын таряан ажалай—тракторна бригада эмхидхэгдээ. Урдань тракторна бригадые хүтэлбэрилжэ ябаһан нүхэр Алемасов бригадираар томилогдоо.

Иигэжэ бригадын ажал хүдэлмэри эмхидхэхэдэ механизаторнууд, колхознигуудай хоорондо урдань гарадаг арсалдаан үгы болоо, механизаторнууд ажалһаа сүлөөтэй сагтаа барилга, мүн тэжээл бэлэдхэлэй болон бусад хүдэлмэридэ хабаадалсаха юм.

«Кударинский колхозник»,
Кудара-Сомон.

ШОНЫН 21 ГҮЛГЭ ВАРИБА

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үнинэй ангуушан Цыренжап Ширапов Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ангуушан Лубсан Дымбрылов хоёр холын ой тайгаар агнуури хэжэ энэ жэлдэ шонын 21 гүлгэ бариба. Арьятаниие үгы хэһэнэйнгээ түлөө тэдэ хоёр хамта дээрээ 10200 түхэриг шан абаа.

«Сталинец»,
Ярууна.

ЭГЭШЭ ДҮҮНЭРЭЙ ЭРХИМ АЖАЛ

Эгэшэ дүүнэр — Цэдэбэй Цыпил Хандажап хоёр һубай мал дээрэ 7-дохи жэлээ хүдэлнэ. Эдэнэй харууһалһан малнууд жэл бүри гүрэндэ тушаагдадаг байна.

Эгэшэ дүүнэр ажалдаа анхарал оролдосотойгоор хандажа, малаа һайнаар харууһалдаг, бэлшээдэг юм. Үбэлдөө хүсэд хүрэхэ тэжээлыень өөһэдөө эртээнһээ бэлдэжэ, зөөжэ абадаг байна. Тиимэһээ тэдэнэй харадаг малай шэгнүүр тон түргэн нэмэжэ, тарган хүсэтэйгөөр гүрэндэ тушаагдадаг.

Энэ жэл Цыпил Хандажап хоёр 101 толгой эбэртэ бодо мал 147 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаажа абаһан байна. Намар гүрэндэ гушааха үе болотор тус бүриинь шэгнүүрые 240 килограмм болгохобди гэһэн уялга эгэшэ дүүнэр абанхай.

«Закаменская правда».

ҮНЕЭДЫЕ ҺҮНИНДӨӨ БЭЛШЭЭНЭ

«Красное Знамя» колхозой һүнэй-товарна фермэ зунай бэлшээридэ гаранхай. Түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, хоёр гүүртын мал адуулагшад П. Серых, Н. Устинов, И. Алексеев, Е. Григорьев гэгшэд малаа түхэрээн сүүдхэ соо адуулжа эхилээ.

Үнеэдые һүниндөө бэлшээһэнэй ашаар һү һаалга нилээд дээшэлжэ байна. Жэшээлхэдэ, һаалишан Анна Баннова даалгагдаһан үнеэдһээ һаяхан болотор үдэртөө 70—73 литр һү һаадаг байбал, мүнөө 83 — 90 литр хүрэтэр һаана. Бүхы фермээрээ һү һаалгань 100 — 130 литрээр нэмэбэ.

«Знамя Ленина»,
Кяхта.

ЭКОНОМИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИ ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Аймагай Культурын байшанда экономическа конференци үнгэргэгдэбэ. Конференцидэ колхозой түрүүлэгшэнэр, партийна организациин секретарьнууд, фермые даагшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаа.

Мяха үйлэдбэрилгые ехэ болгохо, тэрэнэй өөрынь сэнгые химдаруулха тухай асуудал конференцидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ.

«Красная заря»,
Хори.

ҮНДЭР БҮТЭЭСЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАНА

Асбо-шифернэ зүйлнүүдые бүтээдэг заводой барилга үдэр ерэхэ бүри үргэдэнэ. Заводой гол корпусой хажууда склад, гараж баригдаа. Мүнөө гол корпусто түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, корпус хушаха тон харюусалгатай хүдэлмэри эхилээ.

Барилгашадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ нүхэд М. Выйвенко, М. Гончар, П. Майский гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд түрүү һуури эзэлнэ. Эдэ бригадынхид даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн В. Станкевичын хүтэлбэрилдэг дарханшуулай, Иваницкиин хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригадынхид һайн шанартай, үндэр бүтээсэтэ ажалаараа шалгарна.

«Забайкалец»,
Кабанск.

ШЭНЭ СТАДИОН БАРИБА

Баруун Тарбагатайн леспромхозой шанаагай пункт дээрэ һаяхан болотор стадион үгы байһан юм. Залуушуулай фестивальда бэлэдхэхэ үедөө эндэхи комсомолшууд-залуушуул өөһэдынгөө хүсөөр стадион бариха гэжэ шиидэһэн байгаа.

Июниин 2-то комсомолшууд - залуушуул воскресник эмхидхэжэ, стадионой талмай сэбэрлэжэ, футбол, волейбол, баскетбол наадаха талмайнуудтай болоо. Воскреснигтэ И. Белоусов, В. Мархаев, А. Матюшайтес болон бусад олон залуушуул һайнаар хүдэлмэрилөө.

Үдэшэниинь стадион нээлгэдэ зорюулагдаһан мүрысөөн футболоор болоо. Лесопунктын залуушуулһаа бүридэһэн 2 команда наадажа, капитан Медведевэй команда 4:2 гэһэн тоотойгоор нүгөөдүүлээ шүүгээ.

«Под знаменем Ленина»,
Заиграй.

ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭБЭ

Сэлэнгын шпалозаводой хүдэлмэришэдэй дунда Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Шпала хюрөөдэдэг цехынхид шпала хюрөөдэхэ хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь һара урид дүүргээд, мүнөө июлиин түсэбөөр ажаллажа байна. Н. Сергеева, М. Пихэль гэгшэдэй станочнигуудай бригада даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

«Знамя победы»,
Прибайкалье.

Шэнэ ном

Багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ Бурят-Монголой институт болон номой хэблэл хүдөө ажахыда һурагшадай хүдэлмэри эмхидхэхэ дүй дүршэл тухай статьянуудай суглуулбари хэблэн гаргаба.

Суглуулбарида һургуули, колхозуудай холбоо барисаан тухай М. Н. Мангадаевай, Үнэгэтэйн дунда һургуулиин директор А. Б. Ермошкиной, Загастайн дунда һургуулиин директор С. Г. Дугаровай болон бусадай статьянууд оролсоо.

Ахадүү коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудта

ПАРТИЙНА ҺУРАЛСАЛЫЕ ҺАЙЖАРУУЛНА

Партиин гэшүүдые марксистско-ленинскэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, теориин асуудалнуудые, обществын хүгжэлтын хуули ёһонуудые, общественэ хүгжөөдэг хүсэнүүдые, мүн марксистско-ленинскэ һургаалһаа Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин өөрынгөө революционно ажал-ябуулгада хэһэн сосгололнуудые гүнзэгыгөөр шудалха хэрэг хадаа социализмын илан мандаха гол шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно гэжэ Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин II съезд зааһан байна.

Партийна съездынгээ шиидхэбэриие бэелүүлэн хүдэлмэришэнэй парти хадаа кадрнуудай теоретическэ бэлэдхэлые, үзэл суртаалай хүмүүжүүлгые һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа эхилһэн байна.

Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй дэргэдэ ниитын наукануудай институт 1956 ондо байгуулагдаа һэн. Тус институтда һурадаг аспирантнууд марксистско-ленинскэ философи болон политэкономиие, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин болон Румыниин Республикын түүхые, КПСС-эй болон уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхые шудална. Ниитын наукануудай институтда һурагшад һуралсахынгаа хажуугаар парти болон арадай ажабайдалда шухала удхашанартай теоретическэ асуудалнуудые шэнжэлэн хүгжөөхэ, социалистическэ байгуулалтын үедэ партиин олоһон дүй дүршэлые марксистско-ленинскэ һургаалай ёһоор ниитэлэн согсолхо зорилготой юм.

Ниитын наукануудай институттай хамта партийна кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн Штефан Георгиугэй нэрэмжэтэ партийна дээдэ һургуули горьтой һуури эзэлнэ. Тус һургуулиин байгуулагдаһанһаа хойшо 11 жэл үнгэрөө. Энэ үе соо тэрэниие мянга гаран партийна эдэбхитэд дүүргэжэ гараа.

Мүнөө үедэ Штефан Георгиугэй нэрэмжэтэ һургуулида хамта 1100 гаран хүн һуража байна. Тэдэнэй дунда партийна, гүрэнэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэд, партиин айкомуудай секретарьнууд, журналистнууд, профсоюзуудай хүтэлбэрилхы кадрнууд һуралсана.

Кадрнуудые һургаха хэрэгтэ, мүн тэрэшэлэн нэгэ жэлэй, зургаа һарын партийна һургуулинууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Республика дотор иимэрхүү түхэлэй гушан һургуули бии юм. Эдэ һургуулинуудта партиин обкомууд болон райкомуудай, профсоюзуудай инструкторнууд, арадай соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, партийна эхин организациин секретарьнууд һурадаг юм. Бухарестдэ, Яссада, Клужедэ хоёр жэлэй гурбан партийна һургуули хүдэлдэг. Тэдэ һургуулинууд хүдөө ажахыда хэрэгтэй кадрнуудые бэлэдхэдэг юм.

Партийна һуралсалай дунда ба дээдэ һуралсалай газарнуудта кадрнуудые бэлэдхэхэтэй хамта партиин гэшүүдэй эрдэм дээшэлүүлхэ ондоо бусад арганууд үргэнөөр ябуулагдана. Бүхы дээрээ хамта 500 гара мянган коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүд һурана.

Партиин хоёрдохи съездын һүүлээр хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргахадаа кадрнуудые үзэл сурталай талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нилээд амжалта туйлагдаа гэжэ РРП-гэй ЦК тэмдэглэһэн байна. Тиигэбэшье энэ талаар горьтой дутагдалнууд бии байһаар.

Идеологическа хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые шүүмжэлхэ зуураа партиин гэшүүд, нэн түрүүн партийна хүдэлмэрилэгшэд хадаа КПСС-эй түүхэтэ дүршэл, В. И. Ленинэй зохёолнуудые, партийна документнүүдые гүнзэгыгөөр шудалха ёһотой гэжэ РРП-гэй ЦК зааһан байна. Марксизм-ленинизмын үндэһэн гол заабаринуудые заахадаа уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй гол шухала асуудалнуудта онсо анхарал хандуулха шухала гэжэ РРП-гэй ЦК заана. КПСС-эй XX съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн теоретическэ асуудалнуудые шудалха гээшэ мүн лэ шухала гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Эдэ заабаринуудые бэелүүлэн, партийна организацинууд хадаа кадрнуудай үзэл сурталай хүмүүжэлгэ һайжаруулха тушаа, теориин асуудалнуудые социализм байгуулгын зорилгонуудтай нягтаар холбожо шудалдаг болохо талаар хэмжээнүүдые абажа байнхай.

Энэ хэрэгтэмнай партийна дээдэ һургуулинууд ехэ туһа хүргэнэ. Ниитын наукануудай институт тогтоһон түрүүшынгээ үдэрһөө эхилээд фабрика, заводуудай, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай партийна организацинуудтай нягта барисаа байгуулһан юм. Тус институтдай аспирантнууд промышленна предприятинуудта политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байдаг. Тэндэ тэдэнэр элдэб кружогуудые, курсануудые хүтэлбэрилхэ зуураа, партийна хүдэлмэриинь, предприятиин ажалые гүнзэгыгөөр шудалжа үзэдэг. Энэнь яһала һайн үрэ дүн харуулна. Үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байгшадта марксизм-ленинизмые шудалан ойлгоходонь түһалхатаяа хамта аспирантнууд өөһэдөө практическа хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй болоно.

Партийна хүтэлбэриин ленинскэ ёһо гуримые бэелүүлхэ ба революционно һэрэмжэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһалха, мүн буржуйнарай үзэл сурталтай тэмсэхэ талаар партийна организацинуудай дайшалхы шадабари дээшэлүүлхэдэ, социализм байгуулхада шухала болодог тодорхой экономикын асуудалнуудые коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй шудалхада туһалха гол зорилго партийна һуралсалай үмэнэ табигдана.

Энэ зорилго бэелүүлхын тулада Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин 1944 оной августын 23-һаа (фашистска богоолшолгоһоо Румыниин сүлөөрэгдэһэн үдэр) хойшонхи түүхэ, КПСС-эй октябриин хойто тээхи түүхэ кружогуудта шудална. Партийна һургуулинуудай, марксизм-ленинизмын университедүүдэй программа дотор социализмын политическэ экономи, тодорхой экономико, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөө шудалха хэрэгтэ ехэ саг табигдана.

Партийна һуралсалай энэ жэлдэ партиин гэшүүд экономическа эрдэмээ дээшэлүүлхэеэ ехээр хүсэдэг болоо. Политическэ экономи шудалдаг кружогуудай тоо хоёр дахин олон болоо, тиихэдэ тодорхой экономикын кружогуудай тоо 2,5-һаа 10 мянга хүрэтэр олон болоо. Тодорхой экономикын асуудалнуудые шудалхадаа партийна һуралсалые али нэгэ предприятиин гү, али эмхи зургаанай ажал-хүдэлмэритэй дүтэ болгожо, тус предприятиингаа хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха хэрэгтэ һуралсал туһалха аргатай болоно. Тиимэ дээрэһээ коммунистнууд энээндэ ехэ дуратай болонхой юм.

Үнгэржэ байгаа партийна һуралсалай шэнэ жэлэй үшөө нэгэ онсо илгаань юуб гэхэдэ, интеллигенци ехэ эдэбхитэй болоо. Партиин ехэхэн хүдэлмэри ябуулһанай ашаар Румыниин эрдэмтэд, культурын ажал-ябуулагшад хүдэлмэришэн ангиин үзэл суртал бүри сэхэ шууд баримталдаг боложо байнхай. Интеллигенци хадаа марксистско-ленинскэ теориие шудалха ехэ хүсэлтэй болоо. Философиин, илангаяа марксистска эстетикын асуудалнуудые тэдэнэр һонирхон шудална. Марксистска философиин энэ һалбариие шудалдаг кружогуудай тоо 3 дахин олон болоо.

Кадрнуудтаа марксистско-ленинскэ теориие оролдосотойгоор шудалуулжа, Румыниин хүдэлмэришэнэй парти оронойнгоо экономико болон культурын амжалтатай хүгжэлтэ хангана, империалистнуудай элдэб аашануудта арад зоной һэрэмжэтэй байлгые дээшэлүүлнэ, тиигэжэ Румыниин социализм байгуулха замаар илалта түгэс дабхиха бүхы арга нүхэсэлнүүдые байгуулна.

Е. КИСЕЛЕВ.

Бухарест хото.

„Красный опытник" колхозой һаалишадай үнэтэ үүсхэлые дэмжэе

Зунай бэлшээриин үедэ һарадаа үнеэн бүриһөө 350—400 литрһээ бага бэшэ һү һааха уялга абаад, һаалишадые мүрысөөндэ уриһан Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой һаалишадһаа жэшээ абаха.

Хүн бүхэндэ хүртэсын талаар һү, мяха, тоһо абалгаараа Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай шухала зорилго урдаа табяад, манай ороной ажалшад шэн зоригтойгоор ажаллажа байна. Энэ зорилготой зохилдуулан колхозууд болон совхозууд урид хараалһан түсэбүүдээ, хэмжээ-ябуулгануудаа дахин хаража үзэнэ, шэнэ шэнэ уялгануудые баталан абана.

Хүн бүхэн дээрэ гаргажа үзэхэдэ малһаа ашаг шэмэ абалгаараа США-е хүсэхын тулада орон дотороо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ малай ашаг шэмэ иимээр: һү — 141 центнер, мяха — 42 центнер абаха ёһотойбди. Воронежско, Ленинградска, Рязанска болон ороной бусад областьнуудай ажалшад ехэ ехэ уялгануудые абана.

Тооложо гаргаад байхада, хүн бүхэндэ хүртэсын талаар һү, тоһо абалгаараа Америкын Холбоото Штадуудые хойто жэлдэ хүсэхэ аргатай байнабди. Харин тоһо абалгаараа бүри мүнөө жэлдэ хүсэхэ аргатайбди. Зүгөөр, энээнэй тулада горьтойхон үүсхэл, оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Партиин табиһан энэ уряае манай республикын худөө ажалшад айхабтар ханангяар угтаба. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз шэнэ табанжэлэй дүүрэтэр һү һаалгаяа 3 дахин дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абаа. Байкало-Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз бүри ехэ уялга абаба. Энэ колхоз 1960 ондо эдлүүриин газарай 100 гектарта 350 центнер хүрэтэр һү абаха зорилго урдаа табяа. Мүн бэшэшье олон колхозууд ехэ ехэ уялгануудые абана.

Июниин 20-ной мэдээгээр мүнөө жэлдэ һү һааха гүрэнэй түсэб республикымнай колхозуудта 50 процент дүүргэгдэһэн, нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо һү һаалга бүхыдөө 51 процентээр дээшэлһэн байна. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлэй энэ үедэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 371 килограмм һүн һаагдаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 582 килограмм һаагдаа. Аймагууд, МТС-үүд, колхозуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй 5 һара 20 хоногой дүнгүүдые гаргажа үзэхэдэ, зарим аймагууд, МТС-үүд болон колхозууд, мүн тэрэшэлэн түрүү һаалишад һү һаалгые дээшэлүүлхэ талаар яһала һайн амжалта туйлаһан байна. Жэшээлхэдэ, Бичурын аймагай колхозууд нёдондо январиин 1-һээ июниин 20 болотор 844 тонно һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 1780 тонно гэхэ гү, али 2,1 дахин ехэ һү һааба. Тиихэдэ үнеэн бүриһөө һү һаалгань 351 килограммһаа 701 килограммда хүрэтэр дээшэлээ. Мүн тэрэшэлэн Кяхтын аймагай колхозууд хоёр дахин шахуу ехэ һү һааба.

Кударын аймагай «Путь Октября» колхоз 8 һара соо үнеэн бүриһөө 1044 килограмм, тэрэ тоодо май һара соо 241 килограмм һү һаажа. мүнөө жэлдэ һү абаха түсэбөө 78 процент, гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбөө 187 процент дүүргээ. Эндэ нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин ехэ һүн һаагдаһан байна. Тиихэдэ колхоз июнь һарын түрүүшын 20 хоног соо үнеэн бүриһөө 191 килограмм һү һааба.

Иигэжэ манай республикын колхозууд болон совхозууд, һаалишад һү ехээр һаахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Һая Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой һаалишад зунай һаранuудта һү ехээр һаахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ аймагайнгаа һаалишадта хандаба. «Һү ехээр һаахын түлөө мүрысэхэ гээшэ,— гэжэ энэ колхозой һаалишад бэшэнэ,— манай шухала уялгамнай гэжэ тоолонобди». Эндэхи һаалишад мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2100 литр һү һааха уялга абаа. **Иимэ һү һаагаад байхадаа колхоз эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүхэндэ 100 центнер һү абаха аргатай байна.** Оролдоод байгаа һаа, үшөөшье ехэ һү һааха арга бии. Энэ хадаа һаалишадай, мал адуулагшадай оролдолгоһоо дулдыдаха юм. **Тиимэһээ бидэнэр һара соо үнеэн бүриһөө 200 килограммһаа, зунай һаранuудта — июнь, июль, август һаранuудта — 350 — 400 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө бүхы хэмжээ абажа байнабди»** гэжэ энэ колхозой һаалишад бэшэнэ. Энэ хэлэһэн үгэдөө яабашье хүрэхэбди гэжэ эндэхи һаалишад найдуулһан байна.

Энэ колхозой һаалишад үнеэдһээ һү ехээр һааха шэнэ шэнэ арга боломжонуудые элирүүлнэ. Жэшээлхэдэ, тээсгэн һаалишад хоорондоо хөөрэлдэжэ үзөөд, үнеэдээ дабтажа хоёр дахин һааха гэжэ шиидээ һэн. Тиигээд хэдэхэн минута болоод, дабтажа һааһаниинь 8 литр шахуу һүн нэмэжэ гараа. Элдэб шалтагаанаар үнеэд түрүүн һаалгахадаа һүеэ дууһан үгэдэггүй, хүсэд эбилдэггүй байна. Тиигэжэ колхоз үнеэдээ үглөөниинь хоёр дахин һаадаг болоһоной ашаар һара соо 240 литрһээ дээшэ үдхэн һү ехээр абаха аргатай болоо. Хэрбээ урдань үнеэдэй һүн 3 процент тоһолигтой байдаг һаа, мүнөө 4 процент тоһолигтой болоо.

Зунай һаранuудта үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл болгон талха тарянай зүйл, ногоон тэжээл эдюулдэг болоһониинь тон зүб. Үнеэдэй һайнаар, хомхойгоор эдеэлхынь, үдэртөө оло дахин уһа уухынь тулада тэжээлэй дабһан ходо байлгагдадаг. Дабһа долёогоод, хомхойгоор уһа ууһан, эдеэлһэн үнеэдһээ һүн ехээр гарана. Һүүлэй үедэ һүнэй гараса бүри дээшэлжэ, сүүдхэдээ тус бүриһөөнь 10,5 килограмм һүн һаагдана.

Арга боломжонуудаа һайса тооложо үзөөд, эндэхи һаалишад зундаа һара бүридэ үнеэн бүхэнһөө 350—400 килограмм һү һаахын түлөө мүрысэе гэжэ аймагайнгаа һаалишадые уряалһан байна. Тиибэшье, аймагай бусад колхозуудай һаалишад тэдэнэй үүсхэлые дары сагаа дэмжэнэгүй. Мүн аймагай партийна, советскэ хүтэлбэрилхы органууд, олон колхозуудай партийна эхин организацинууд энэ патриотическа үүсхэлые малшадай дунда һайнаар ойлгуулжа үгэхэеэ, тиигэжэ һү ехээр һаахын түлөө шанга мүрысөө дэлгэрүүлхэеэ оролдоногүй.

Зунай һаранuудта үнеэн бүриһөө энэ тухай ехэ һү һааха гээшэ яһала һайшаалтайшье, хүндэтэйшье хэрэг гээшэ. Тиимэһээ «Красный опытник» колхозой һаалишадай үнэтэ үүсхэлые республикын колхоз, совхоз бүхэн, һаалишан бүхэн халуунаар дэмжэжэ, зунай хүхэ ногооной үедэ үбэл, хабарайхиһаа һураггүй ехэ һү һаахын түлөө шангаар тэмсэхэ ёһотой.

Үнеэд мүнөө бэлшээриин ногоондо садажа, һү ехээр гараха сагынь болоо. Гэтэр олохон аймагуудай колхозуудта, жэшээлхэдэ, Түнхэнэй колхозуудта үнеэдһээ үшөөл бага һүн һаагдана. Ондоо нютагуудта орходоо эндэ бэлшээриин ногооной ургаса һайн, үнеэд үбэлдөөшье тэжээлээр дутаагүй. Тиибэшье Түнхэнэй колхозууд урдынхяараал республика дотороо гээгдэжэ ябаһаар. Эндэ һүн юундэ багаар һаагданаб гэхэдэ, үнеэд мүртэйгөөр бэлшээгдэнэгүй, нэмэлтэ тэжээл эдюулэгдэнэгүй, саг сагтаа уһалагданагүй, һү ехээр һааха гэжэ һаалишад оролдоногүй. Партиин аймагай комитет, мүн колхозуудай партийна организацинууд һаалишад, малшадай дунда социалистическэ мүрысөө мүртэйгөөр эмхидхээгүй байна. Мүн тэрэшэлэн Хэжэнгын, Закаменай, Нориин аймагуудай колхозуудта, Боргойн, Хориин, Сэлэнгын, Яруунын совхозуудта һүн багаар һаагдана.

Мүнөө зорилго юуб гэхэдэ, зунай һаранuудта һү һаалгаяа хоёр дахинһаа бага бэшээр дээшэлүүлхэ ёһотойбди. Энээнэй тулада юу хэхэ хэрэгтэйб?

Тон түрүүндэ, үнеэдээ үдэр һүнигүй адуулдаг болохо хэрэгтэй. Үнеэд сүүдхэ соо 18 часһаа бага бэшэ саг соо адуулагдажа байха ёһотой. Мүнөө иигээд илангаяа халуун наратай үдэрнүүдтэ үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл эдюулдэг болохо хэрэгтэй. Мүн тиихэдэ үнеэдые саг сагтань, үдэртөө гурба дахинһаа үсөөн бэшээр уһалжа байха шухала. Үдэрэй халуунда үнеэдэй тиирэхэ, һэрюусэхэ саг зуурын һарабшануудые хэхэ хэрэгтэй. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые 10—10 хоногто шалгажа байха шухала.

Зунай һаранuудта 40 мянган тонноһоо бага бэшэ һү һаажа, гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид, сентябриин 1-дэ дүүргэхын түлөө тэмсэе!

Н. Сордохонов, КПСС-эй обкомой худөө ажахын таһагай инструктор.

Молдавиин түрүү колхоздо

МОЛДАВСКА ССР. Мал ажалай продукци бүри ехээр абадаг болохо талаар Чадыр-Лунгска районой худөө ажахын худэлмэрилэгшэдэй гайхамшагта эхи табиһан тухай манай орон һаяхан мэдэбэ. Байгша ондо чадырлунгынхид 37 мянган центнер мяха, тэрэнэй тоодо 26400 центнер гахайн мяха абаха юм. Энэ хадаа 1955 онтой сасуулхада гурба дахин ехэ болоно.

Район соогоо түрүү Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Иван Дмитриевич Топчу) абаһан уялгануудаа дүүргэхэ талаар нилээд ехэ амжалта туйлана. Тус колхоз эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ байгша ондо 110 центнер, 1960 ондо 180 центнер мяха абахын түлөө тэмсэнэ. Майн 25-най мэдээгээр эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ колхоздо 50 центнер мяхан абтаһан байна. Малшад мяха гүрэндэ тушааха ба худалдаха жэлэйнгээ даалгабари 260 процент дүүргээ. Мүнөө колхозой фермэнүүдтэ 1300 гахай, 2000 шахуу эбэртэ бодо болон жэжэ мал таргалуулагдажа байна.

Малай байрануудые һайжаруулха зорилготойгоор шэнэ барилга колхоз олоор хэнэ. Гахайн байрануудые уужам, сэбэр агаар оруулжа байхаар хэхэ хэрэгтэ тусгаар анхарал эндэ хандуулагдана.

Тэжээлэй базые үргэдхэһэн дээрэһээ колхоз мал ажалаа хүгжөөхэ аргатай болоо. Байгша ондо колхоз 1100 гектарта тэжээлэй үнэтэ культура—кукуруза тариһан байна. Гектар бүриһөө кукурузын 40 центнер ороохо, 350 центнер ногоон эшэ набша абаха зорилго колхознигууд табинхай. Мүн тэжээлэй свёкло 100 гектарта таригдаа. Тиигэжэ энэ колхоз 65 мянган центнер шэмэтэ тэжээл мүнөө жэлдэ бэлдэхэ юм.

Мяха, тоһо болон һү үйлэдбэрилгые хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тушаа партиин табиһан зорилгые колхознигууд ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Иван Дмитриевич Топчу.

ТАСС-эй фотохронико.

Һур харбаан—һонирхолтой спорт

«Үни сагта бурят зон асатай модоной хоёр һалаае һураар холбоод, тэрэнээ таһа харбажа сэнгэдэг байгаа. Тэндэһээл һур харбаан гээшэ эхи абаһан юм» гэжэ эсэгэмни хөөрэдэг һэн. Һур харбахые эсэгэдээ заалгаад, 19 наһатай байхаһаа нютагуудай хоорондохи мүрысөөндэ (зураахайда) хабаадалсажа эхилээ һэм. Мэргэжэлээ жэл бүри дээшэлүүлһэнэйнгээ ашаар, Агын округто болоһон һур харбаануудта хорёод жэлдэ түрүү һуури алдангүй ябанаб. Һур харбажа һурахын түлөө ехэл абьяастайгаар оролдохо ёһотой. Би номоёо дэлихэдээшье, шагаажашье байхадаа гараа сэб сэхэ, ягдагар байлгадагби. Татаһан хүбшээ шанаадаа, нэгэл газарта хүрэтэр татажа харбадагби. Номо бариһан гарайнгаа үеэр хараа хэжэ бэлэн сагаалсаяа шагаагаад, угзарангүй, годлёо шадамараар алдажархидагби. Хэрбээ годлиин доогуур ошоболынь номоёо бариһан гараа бага зэргэ үргөөд хараалан харбадаг агшаб. Тиихэдэмни годли дээгүүр болоод ошохо бшуу. Годлиин холо ошоһон хойно номо бариһан гараа хүдэлгэдэг юм.

Гушаад гарамгай жэл һур харбабашье, саг үргэлжэ улам мэргээр харбадаг болохын түлөө оролдоноб. Манай Агын округто олон залуушуулнай һур харбадаг болоо. Колхозуудай, аймагуудай дунда мүрысөөн (зураахай) эмхидхэгдэжэ эхилэнхэй. Шэнэһэн модоор һуралсалай номонуудые хэжэ, үхибүүдэй дунда мүрысөө эмхидхэхэ гэжэ һургуулинууд хараалаа агша. Теэд номо, годли олоор хэлгэ эмхидхэгдэнэгүй.

Номон хадаа тэг дун нь тэнсүүлхэдэ хоёр тээшээ тон адли шэгнүүртэй байха ёһотой. Номоной хаядал гэхэ гү, али хэды шэнээн хүсэнэй номон бэ гэжэ техническэ хэмжүүрээр гаргадаг байбал һайн байгаа. Юундэб гэхэдэ, номонойнгоо хүсэнһөө годлиин шэгнүүр дулдыдадаг юм. Тэрэнһээ гадна, элдэб хүсэтэй хүнэй шадалда тааралдуулан бурят номонуудые олоор хэхэ, холо дүтэ харбалгын годлинуудые хэхэ асуудалнуудые техникын туһаламжын хүсөөр шиидхэхэ хэрэгтэй болошоо бшуу. Һур харбаан шэнги һонирхолтой, нарин хүнэй хүсэ шадал элсүүлһэн иимэ спорт хомор ха юм. Эрхүүгэй, Читын областьнуудай болон Бурят-Монголой республикын хоорондо болоһон мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэндээ тогтонгүй улам мэргээр харбадаг болохо, залуу һур харбаашадые үшөө олоор һургаха зорилготойб.

Бурят-Монголой республикын һур харбаашад өөһэдынгөө мэргэжэлые улам дээшэлүүлхэеэ оролдохыетнай уринаб. Ерэхэ жэлэй һур харбаанда манай Агын округой һур харбаашадай команда һайн бэлэдхэлтэй ерэхэ байнабди. Энээниие бү мартагты, Бурят-Монголой харбаашад, хүндэтэ нүхэд!

Дондок Намсараев,
Агын национальна округой һур харбаагаар чемпион.

Зэдын эрьедэ

Ториин аймагай баруун захада үндэр орьёл ууланuудай хормойдо Улекчин нютаг оршодог. Машинын харгын урдуур шууян урдаһан Зэдэ голой хотойжо нугарһан тохойдо үдхэн ой модон соо сагаан томо томо байшангууд сайбалзан харагдаха.

Энэ үзэсхэлэнтэ гоё газарта Зэдын амаралтын гэр байдаг.

Урда жэлэйхиһээ эртээр, майн эхеэр амаралтын сезон эхилээ. Эндэ Баянголой шахтёрнууд, Городогой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад, хүршэ аймагуудай колхознигууд, мүн уланудынхидшье олоороо амархаяа ерэнэ.

Зунай тунгалаг үглөөгүүр.

Оршон тойрон абяа шэмээгүй, хон жэн. Гансахан лэ радиогой ирагуу һайхан хүгжэм шугы бургааһан дээгүүр таран, үглөөнэй сэбэр агаарта сууряатан, хүнэй зосоо баясхалан түрүүлнэ.

Амарагшад үглөөнэй сайлалгын һүүлээр бүлэг бүлэгөөрөө иишэ тиишээ таранад.

Зарим нэгэниинь Хайсагарай хабсагайһаа гарадаг аршаан булаг үзэхые экскурсяар ошохоёо шара улаан шэрэтэй автобусто, дойбод хээтэй «таксида» һуунад. Жэрытэр тариһан модонуудай хоорондуурхи зүлгэ харгыгаар Улан-Удын түмэр замай депогой солото машинист Ягодин Цакирай сомоной түрүүлэгшэ үнинэй депутат Гармаев хоёр газетэ, журналнуудые баринхай, яаралгүйхэн ябажа хөөрэлдэнэд. Эндэ тэндэһээ хүнүүдэй хүхюун зугаа, энеэдэ наадан тунгалаг агаарта зэдэлнэ.

Бургааһа модонуудай һүүдэртэ нюугдаһан аятай зохид шэрээ һандали дээрэ шатар даам табяашад үе үе болоод лэ «шах», «мат» гэлдэнэ.

Үдхэн сэсэрлиг соо модонһоо үлгөөтэй сеткэдэ бэеэ үлгыдэн, ном уншажа байһан басаган мойһоной сагаан сэсэгтэй мүшэрнүүдэй забһараар харагдана.

Табан сагаан, бадма лёнхобын сэсэгээр шэмэгдэнхэй, хүхэ ногоон хүнжэлөөр хушагдаһан Зэдын эрьеэр ябахада, һэрюухэн һэбшээн набша намаае элбин зохидхон лэ байна.

Онгосодо һууһан хэдэн залуушуул нараа буляалдан, мэлмэрэн байһан уһые зай забдагүй шол—шол һэлинэд.

Эндэ хүнэй шунгахашье, наранда бэеэ шарахашье таатай зохид газарнууд бии юм. Хурса наранай элшэһээ хоргодон һөөг бургааһанай ара талада хахуульдажа һууһан үбгэжөөл Тихон Владимирович Черкасов гэнтэ ургаяа үргэжэ, нэгэ хадари эрье дээрэ хаяжархиба. Дүтэ байһан хүнүүд гүйлдэжэ ерээд, ялалзажа хэбтэһэн загаһые тойрон харана.

Амаралтын гэрэй спортивна талмай дээрэ үдэшэ үглөөнэй һэрюундэ залуушуул олоороо бүмбэгэ намнана.

Мүн үдэшэндөө кино харуулагдана, ирагуу хүгжэмэй аялга доро хүбүүд, басагад хатар наадана. Амарагшадай мэдэлдэ газетэ, журналнууд, олон янзын һонин номтой библиотекэ, биллиард, домино ба бусад наадан бии.

Иигэжэ мүнөө зуу гаран хүн эндэхи сэбэр агаарта сэнгэжэ, аятай зохидоор амаржа байна.

М. Цаганов.

Промышленностиин түрүү дүй дүршэлые бүхы арад зонойнмнай шудалан һураха газар

Ю. МИЗЮРОВ,
промышленностиин Бүхэсоюзна выставкын техническэ управлениин начальник.

КПСС-эй ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1956 ондо абаһан шиидхэбэриин ёһоор байгуулагдаһан промышленностиин Бүхэсоюзна выставкэ һаяшаг Москвада дахин нээгдээ.

Промышленностиин Бүхэсоюзна выставкэ наука болон промышленностиин үнгэрһэн жэлнүүдтэ туйлаһан амжалтануудые, социалистическэ индустриин саашадаа хүгжэхэ хараа түсэбые харуулан нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ түрүүшынгээ жэлһээ эхилэн ехэ хубита оруулжа, зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын абаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ туһалаа. 1956 оной июниин 4-һөө декабриин 1 хүрэтэр Москвагай, Ленинградай, Горькиин, Сталинградай, Уралай болон Сибириин, Украинын, Белоруссиин, Закавказиин, Дунда Азиин —Советскэ Союзай бүхы республика, областьнуудай предприятинуудһаа ерэһэн 5.800 мянган хүн выставкэ хараа. Тиихэдэ харин 52 гүрэнүүдһээ ерэһэн 22 мянган айлшад выставкэ хараһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ промышленностиин Бүхэсоюзна выставкэ харагшад тэрэнэй ехэ һайн үүргые тэмдэглэхэ зууршаа, мүн хэдэн шүүмжэлхы һанамжануудые, хүсэлэнгүүдые хэлээ һэн. Элдэб олон машина, түхеэрэлгэнүүдые хүдэлжэ байхадань харуулха, технологическа болон автоматизированнэ процессуудые үргэнөөр харуулха, ураннһайхаhайнь шэмэглэлые һайжаруулха, инженер-экскурсоводуудай эрдэмые дээшэлүүлхэ гэжэ тэдэнэр дурадхаһан байна. Выставкын коллектив промышленностиин болон научно-шэнжэлэлгын институтуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта выставкэ харагшадай, мүн эмхи зургаануудай хэһэн ажаглалтануудые хараадаа абаа.

1957 оной промышленна выставкэдэ харуулагдажа байһан экспонадууд нилээд һонирхолтой байна. 1.000 гаран машина, 2500 шахуу прибор болон аппарат, 500 гаран модель болон македүүд, 750 шахуу технологическа, автоматизированнэ процессууд эндэ харуулагдана. Үйлэдбэриин ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай, шэнэ зүйл үүсхэн нэбтэрүүлэгшэдэй 600 гаран зохёолнууд выставкэ дээрэ харуулагдана.

Выставкэдэ харуулагдаһан бүхы машинанууд, станогууд болон приборнууд, бүхы автомадууд, технологическа шэнэ процессууд совет засагай 40 жэлэй туршада Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябажа манай арадай туйлаһан агууехэ илалтые гэршэлэн харуулна. Выставкэдэ харуулагдаһан бүхы зүйлнүүд КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, советскэ хүнүүдэй гайхамшагта амжалта туйлаһан тухайнь эли тодоор гэршэлнэ

1957 оной промышленностиин Бүхэсоюзна выставкын 21 павильондо бүхы дээрээ 50 мянга шахуу экспонадууд харуулагдана.

Эндэ ямар шэнэ һонин юумэн харуулагданаб?

СССР-эй Науканuудай академиин, тэрэнэй научно-шэнжэлэлгын институдай болон лабораторинуудай ажал-ябуулгые харуулхын тулада шэнээр байгуулагдаһан «Наука» гэжэ павильон харагшадые ехээр һонирхуулна. Павильоной олон тоото экспонадууд манай ороной арадай ажахыда тон шухала удхашанартай. Элдэб янзын теоретическэ болон практическа асуудалнуудай шэнжэлэгдэһыень, наука, техникын талаар Советскэ Союзай туйлаһан асари ехэ амжалтануудые харуулна.

«Атомна хүсые амгалан ажалда хэрэглэлгэ» гэжэ павильон бүхы хүнүүдэй анхарал татана. Олон тоото машинанууд эндэ тэрэ шэгээрээ табигданхай, хүдэлжэ байдаг атомна реактор харуулагдана. Македүүд, диаграммануud, схемэнүүд, фотозурагууд, модельнүүд промышленностьда, хүдөө ажахыда, транспорт дээрэ, эмнэлгэдэ, биологидо, мүн бусад һалбаринуудта атомна хүсэнэй яажа хэрэглэгдэжэ байһыень харуулна.

Арадай бүхы ажахые хүгжөөхэ, ороной өөрыгөө хамгаалгын шадабариие бэхижүүлхэ, ажалшадай ажана байдалые улам һайжаруулха үндэһэ һуури болодог хүндэ индустриин, мүн манай промышленностиин олон янзын элдэб һалбаринуудай туйлалтанууд выставкэ дээрэ үргэнөөр харуулагдана. Промышленностиин тон шухала 15 һалбаринуудай: хара ба үнгэтэ металлургиин, нүүрһэнэй промышленностиин, энергетикын, хүндэ, тракторна болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын, автомобильна промышленностиин, мүн бусад һалбаринуудай туйлалтанууд «Машина бүтээлгэ» гэжэ павильон соо харуулагдана. «Станогуудые бүтээлгэ», «Геологи, нефть, хими» гэжэ павильонууд соо тэрэшэлэн угаа олон станогууд табигданхай.

Машина бүтээлгын технологиин тусхай таһаг шэнээр нээгдэнхэй. Технологиин прогрессивнэ процессуудэй технико-экономическа ашагтай байлга тухай, металл зүһэгшэ юрын универсальна станогуудые шэнэдхэн һайжаруулга тухай тэрээн соонь хэлэгдэнэ. Эндэ харуулагдаһан тусхай түхеэрэлгэнүүд эдэ станогуудые автомадуудшуу, мүн автомадууд болгожо, ажалай бүтээсые 25—30 процентээр дээшэлүүлнэ.

Хара металлургиин таһаг соо табигдаһан зүйлнүүд ехэ һонирхолтой. Жэшээлхэдэ, доменно үйлэдбэрилгын таһаг соо 1.513 кубометр багтаха хэмжээнэй мүнөө үеын доменно пеэшэнгэй модель хүдэлнэ.

Үнгэтэ металлургиин таһаг соо табигдаһан зүйлнүүд металлургическа гол шухала процессуудые автоматизацилха, механизацилха, хинаха, тааруулан хүдэлгэхэ асуудалнуудтай хүнүүдые танилсуулна.

«Нүүрһэнэй промышленность» гэжэ таһаг соо эгээн шэнэ бүхы комбайнууд болон машинануудай хүдэлжэ байһыень хаража болохо. «ПКГ-2» гэжэ нүүрһэнэй машина час соо 21 метр газар хүндылэн нүхэлнэ. Нүүрһэ тээдэг шэнэ машинанууд, мүн нүүрһэ малтаха шэнэ арганууд харуулагдана.

Энергетикын таһагта хүнүүд Братска ГЭС-эй хүдэлжэ байһан модель харана.

Тракторна болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын таһагта һонин юумэн олон. 300 мориной хүсэтэй 12 цилиндровэ дизельтэй «ДЭТ-250» гэжэ дизельнэ электротрактор хүн зоной анхарал татана. Мүн «С-140», «ДТ-40» гэжэ тракторнууд, «ДТ-24», «ДТ-14» гэжэ шэнэдхэн һайжаруулһан тракторнууд, «ДСШ-14» гэжэ самоходно шасси харуулагдана.

Мүн энэ таһаг соо кукуруза, үбһэ хуряаха, ороохото культурануудые амяарлан хуряаха шэнэ түхэлэй машинанууд суглуулагданхай. «С-6», «СК-3», «ПК-2,5» болон бусад ороохото культуранудай комбайнууд тусгаар шэлэн илгаха түхеэрэлгэтэй.

Москва. Хүдөө ажахын болон промышленностиин 1957 оной Бүхэсоюзна выставкэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Машина бүтээлгэ» гэжэ павильон соо.

ТАСС-эй фотохронико.

(Үгэ схэлынь 4-дэхи нюурта)

Манай республикын һонин

Велосипедээр Сибирь болон Дальне-Востогой зонодо түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улан-Удэдэ боложо, Новосибирскын команда түрүү һуури эзэлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) командын гэшүүд: Р. Воробьева, Т. Игнатьева, Н. Князева, В. Белых.

А. Кочергинай фото.

Үнинэй хонишон

Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи ОТФ-гэй түрүү хонишон Дулма Гармаева 116 эхэ хонидһоо зуун арбан зургаан хурьгадые абажа, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Д. Гармаева арбан табан жэл хонишоноор ажаллажа, өөрынгөө дүй дүршэлдэ олон залуушуулые һургаһан байна.

Г. Бадмаев.

Гэр байра олоор барина

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхоздо жэлһээ жэлдэ элдэб шэнэ барилганууд олоор хэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, тус колхозой дархашуулай бригада (бригадирынь Р. Л. Лыктыпов) байрын 15 гэр, пекарня, мүн малай байрануудые баряа.

Мүнөө үедэ тус бригада колхоздоо больница, хониной байра барижа байна.

Б. Жанчипов.

Дуунуудай суглуулбари

Бурят-Монголой номой хэблэл «Залуушуулай дуунууд» гэжэ суглуулбари хэблэлһээ гаргаба. Тус суглуулбарида республикын поэдүүд, композиторнуудай бэшэһэнород ба бурят-монгол 14 дуун хэблэгдээ. Тэдэнэй дунда «Ленин тухай дуун» (үгэнь Х. Намсараевай, хүгжэмынь. Б. Ямпиловай), «Студентнэрэй дуун» (үгэнь А. Мангатхановай, хүгжэмынь Аюшеевэй) болон бусад бии. Дуун бүхэниинь нотонуудтай.

Комсомолшуудай хэһэн барилга

«Баунт» гэжэ санатори аймагай ажалшадай амардаг дуратай газарынь юм. Мүн эндэ олон хүн эмнүүлхэеэ ерэдэг. Гэбэшье һаяхан болотор харгын муу дээрэһээ амархаяа, эмнүүлхэеэ ерэһэн хүн замдаа олон үдэрөө гээдэг байгаа.

Аймагай комсомолшууд-залуушуул санаториин хажууда самолёдой бууха талмай өөһэдынгөө хүсөөр түхеэрхэ гэжэ шиидээ һэн. Хахад һарын турша соо 100-аад залуушуул эршэтэйгээр ажаллажа, талмайн барилга дүүргээ.

Июнь һарада эхилһэн түрүүшын сезондо санаторидо амарха зон бултадаа самолёдоор ерээ.

П. Казаринов.

Овощьһоо 400 мянган түхэригэй олзо абахань

Мухаршэбэрэй аймагай Заганай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой овощь тарегшад жэл бүри баян ургаса абадаг болонхой. Нёдондо жэлдэ заганайхид 27 гектарта овощь, 30 гектарта хартаабха тариһан юм. Тэдэ участогуудһаань муу бэшэ ургаса абтаа һэн. 4 гектар дээрэ таригдаһан «Бизон» сортын помидорой га бүриһөө 70 центнер, 10 гектар капустын га бүриһөө 100 гаран центнер ургаса хуряажа абтаһан байна. Мүн чеснок, хартаабха, мангирай һайн ургаса хуряагдаа. Тиигэжэ бригадынхид 200 мянган түхэригэй олзо колхоздоо оруулһан байха юм. Энэнь урзанда жэлэйхидэ орходоо 2-һоо үлүү дахин ехэ болоно.

Мүнөө жэлдэ эндэхи огород тарегшад 400 мянган түхэригэй олзо доход колхоздоо оруулхаар шиидэнхэй. Энэ зорилгоор тарилгынгаа талмайе нилээд ехээр үргэдхэжэ, 32 гектарта овощь тариһан байна.

— Намар хахалагдаһан пар дээрэ тарилга хэгдээ, газарынь һайнаар элдүүрилэгдээ. 6000 центнер шэбхэ шорой, 10 гаран центнер шубуунай аргал поли дээрэ гаргагдаа һэн. Мүнөө зунай сагта ургасаяа һайнаар харууһалхабди. Минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулхабди— гэжэ огородой бригадые даагша А. Иванова хөөрэнэ.

Гадна, бригадынхид теплицэ, парник соо эртын овощь ехээр таридаг болонхой. Мүнөө жэлдэ 88 квадратна метртэ помидор, 60 рама соо үгэрсэ таригдаа. Мангир бүришье эртэ таригдажа, аймагай ажалшадта худалдагдажа байнхай.

Т. Гармаев, манай корр.

Кукурузын хойноһоо харууһална

Охин-Булагай МТС-эй 1-дэхи тракторна бригадынхид Логовскын нэрэмжэтэ колхоздо кукурузын ургасые борнойлжо эхилбэ. Түрүүшын үдэр залуу тракторист Пётр Лизунов «Беларусь» тракторaар 30 гектар борнойлбо.

Т. Ивлев.

Түрүү тугалшан

Заиграйн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Янжима Дандаровада 26 тугал даалгагданхай юм. Түлнүүдэй хойноһоо һайнаар харууһалжа, саг сагтань рационой ёһоор эдеэлүүлжэ, тугалшан Дандарова тугал бүхэнэй шэгнүүрые үдэр бүри 650—700 граммаар нэмээнэ.

В Жигжитов.

Бурят-Монголой багшанар Москва ошоод байна

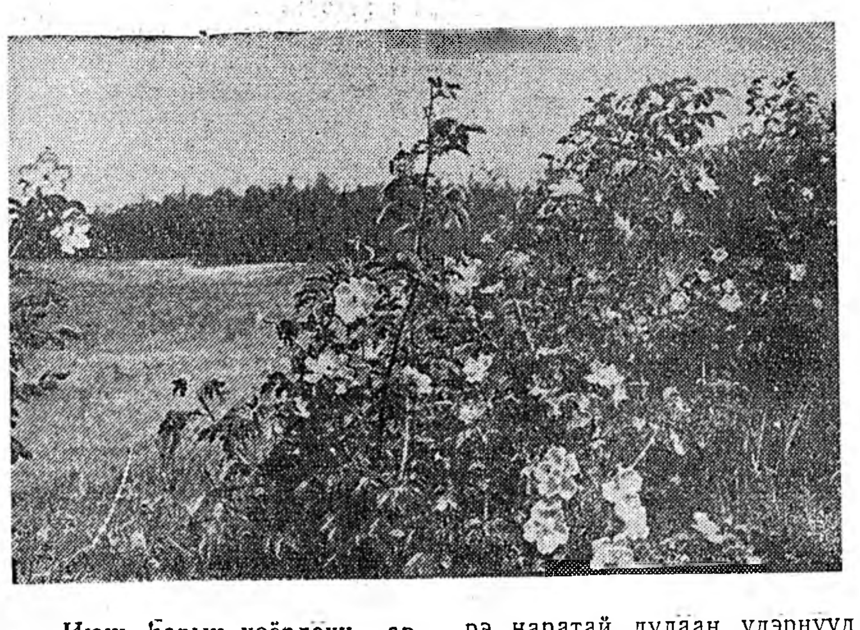
Бурят-Монголой олон багшанар мүнөө Москва экскурсяар ошоод байна. Тэдэнэр В. И. Ленинэй центральна музейдэ, Кремльдэ орожо хараа. Һүүлдэнь багшанар түүхын революциин, Зүүн зүгэй культурын музейнүүдтэ, гүрэнэй третьяковско галлерейдэ, ажалай резервын һургуулинуудай һурагшадай техническэ творчествын Бүхэсоюзна выставкэдэ ошоо.

Столицын железнодорожно районой 315-дахи һургуулида нээгдэһэн һуралсалай түхеэрэлгэнүүдэй выставкые багшанар анхаралтайгаар хараба.

Нэгэ үдэрэй туршада багшанар Бүхэсоюзна хүдөө ажахын ба промышленна выставкээр ябаа. Тэдэнэр «РСФСР», «Грузия», «Казахстан» болон бусад павильонуудые хараа. Мүн Москва шадархи үзэсхэлэнтэ һайхан газарнуудаар, Москвагай нэрэмжэтэ каналаар ябаа. ССР Союзай Ехэ театрта орожо, «Хун шубуута нуур» гэжэ балет хараа.

Л. Апарников.

Сагай уларил ба ургаса

Июнь һарын хоёрдохи арбан хоногой түрүүшын хахадта республикын территори дээрэ наратай дулаан үдэрнүүд байгаа һаа, хоёрдохи хахадтань бүрхэг үдэрнүүд боложо, бороо хура ороо. Дунда зэргээр агаарай температура 14—17 градус дулаан байгаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Июниин 16-най үдэр эгээл халуун боложо, агаарай температура 32 градус хүрэһэн байна. Тиин, Сэлэнгэдэ, Улан-Удэдэ, Хоридо Курумканда 33 градус халуун болоо.

Энэ хугасаа соо Улан-Удэдэ, Сэлэнгэдэ, Кяхтада, Мухаршэбэртэ—3—10 миллиметр шииг нойтон ороо, мүн Кудара-Сомондо, Хоридо, Бичурада—12—15, Хэжэнгэдэ, Түнхэндэ, Петропавловкада— 18-21, Цакирта—23, Горячинскда—28, Нарһатада—32, Торидо—33, Баргажанда — 40 миллиметр шииг нойтон ороһон байха юм.

Хура бороогой ороһоной ашаар, ургаса һайнаар гараа. Эртын хара тараан колосоо харбаад, гурбан һалаатай болоо, хартаабын эшэ газарһаа бултайгаа. Хаа хаанагүй кукуруза бултайн гараа. Зарим газарнуудта тэрэнэй үндэр 5—15 сантиметр болоо.

Сабшалан, бэлшээри дээгүүр ногоон ехэ һайнаар ургаа.

Республикын колхозуудта ноохо хайшалалга түлэг дундаа ябажа байгаа. Мүн тараанай хойноһоо харууһалга эхилээ.

И. Котов.

Промышленностиин түрүү дүй дүршэлые бүхы арад зоноймнай шудалан һураха газар

(Түгэсхэл)

Автомобильна промышленностиин таһаг соо хүн зон 0,5 тонно ашаа тээхэ, үргэлжэ металлическа кузовтай «УАЗ-454» гэжэ ямаршье газарта ябадаг шэнэ автомобиль, мүн шэнэ маркын автобусуудые харана. 40 тонно ашаа тээдэг, 450 мориной хүсэтэй двигательтэй Минскэ автозаводой бүтээһэн автомобиль-самосвал болон бусад автомашинанууд мүн лэ хаража һонирхохоор.

Ленинскэ шангай лауреат академик А. Н. Туполевай зохёоһон «ТУ-104» гэжэ реактивна пассажирска самолёт, мүн геолого-разведкэдэ хэрэглэгдэжэ байгаа Н. И. Камовай зохёоһон вертолет болон шэнэ шэнэ бусад машинанууд июль соо харуулагдаха.

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын анхарал оролдолгын ашаар арад зондо үргэн хэрэглэлэй эд бараа болон элдэб янзын продуктнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг промышленностиин һалбаринуудай хүгжөөгдэжэ байһые выставкын олон павильонууд тодорхойгоор харуулна. «Хүнгэн промышленностиин», «Хүбэнгэй», «Торгоной», «Дорһоной болон хилгааһанай промышленностиин» павильонуудта бүд, гутал болон бусад зүйлнүүдые бүтээдэг автоматическа, мүн автомадшуу лининүүд харагшадай анхаралыень ехээр татана. «Сахарай», «Тарянанай», «Тоһоной болон техническэ культурын», «Һүнэй промышленностиин», «Мяханай промышленностиин», «Овощиин болон консервын» «Загаһанай промышленностиин», «Архи нэрэлгын» павильонуудта эдеэ хоолой продуктнуудые ехээр абаха арга боломжо олгохо шэнэ түхеэрэлгэнүүд харуулагдана.

«Медицинскэ промышленностиин» павильондо олон шэнэ юумэнүүд харуулагданхай. Элдэб янзын аппаратууд, приборнууд болон инструментнүүд, мүн һүүлэй жэлнүүдтэ зохёон бүтээгдэһэн медицинскэ препарадууд эндэ табигданхай.

Ой модоной промышленность, Ой модоной ажахы», «Саарһанай болон модо болбосоруулгын промышленность» гэһэн павильонуудта мебель дархалха автоматическа линии, саарһа бэлэдхэхэ шэнэ машина, модо бэлэдхэхэ болон шэрэхэ түхеэрэлгэ харуулагдана.

Энэ жэлдэ 300 шахуу научно-техническэ конференцинүүд, семинарнууд, техническэ зүблөөнүүд зарлагдажа, тодорхой техническэ темэнүүдээр новаторнууд болон мэргэжэлтэд хөөрэлдөө үнгэргэхэ юм. Выставкын павильонууд болон таһагууд соо үйлэдбэриин олон новаторнууд промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ лекци уншаха, өөрынгөө ажалай дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэхэ байна. Мүлин харуулдадаг станогуудай Москвагай заводой токарь П. Быков, Орджоникидзын нэрэмжэтэ заводой харуулдагша А. Лавренев, «Красный пролетарий» заводой карусельщик Н. Кузьмин, «Калибр» заводой шлифовальщик В. Михайлов, хүндэ станогуудые бүтээн гаргадаг Коломенскэ заводой токарь А. Ротин, Ново-Краматорско заводой фрезеровщик В. Коршунов, Лихачевой нэрэмжэтэ Москвагай автозаводой токарь С. Бушуев, «Электросталь», «Серп ба Молот» болон Кагановичын нэрэмжэтэ заводуудай хүдэлмэрилэгшэд И. Красиков, В. Соколов, Е. Бычков—Москвагай, Костромын болон бусад городуудай текстильнэ фабрикануудай түрүүшүүл М. Жидков, Е. Мошникова, О. Самсонова, В. Могин болон бусад олон хүнүүд тэдэнэй дунда бии. Мүн олон профессорнүүд, докторнууд болон техническэ наукануудай кандидадууд выставкэ дээрэ лекцинүүдые уншаха юм.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын хараалһан агууехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэхэдэнь манай промышленностиин болон наукын хүдэлмэрилэгшэдтэ промышленностиин Бүхэсоюзна выставкэ тон ехэ туһаламжа үзүүлхэ байна.

Ехэ Берлинэй арадай түлөөлэлгын районно органуудта хэгдэһэн һунгалта тухай даб дээрэ абтаһан мэдээн

БЕРЛИН, июниин 24. (ТАСС). Ехэ Берлинэй депутадуудай районно суглаануудта болоһон һунгалтын дүн тухай АДН агентство даб дээрэ абтаһан мэдээнүүдые толилоо. Һунгалтада 851.625 һунгагшад гү, али бүхы һунгаха зоной 96,73 процентнь хабаадаһан байна. Һунгаһан зоной 99,43 процентнь Демократическа Германиин национальна фронтын кандидадуудай түлөө голосовалаа.

ГДР-эй арадай нютагай түлөөлэлгын органуудта болоһон һунгалтын дүн тухай Берлинэй хэблэл иигэжэ бэшэнэ

БЕРЛИН, июниин 25. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын арадай нютагай түлөөлэлгын органуудта болоһон һунгалтын дүн тухай Берлинэй демократическа хэблэл дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Бүхы Германиин ерээдүйдэ мүнөө болоһон һунгалтын ехэ удхашанартай байһан тухайнь газетэнүүд нэгэн дуугаар тэмдэглэнэ.

Германиин национальна фронтын һунгалтын урда тээ толилһон уряал соогоо хараалһан зорилгонуудыень бүхы ажалшадай һайшаажа байһыень һунгалтын дүн бүхы дэлхэйн ажалшадта харуулаа гэжэ «Нейес Дейчланд» газетэ «Национальна фронтын илалта» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг соогоо бэшэбэ. Эб найрамдалай түлөө, дайнай аюулые зайсуулхын түлөө, Германие нэгэдүүлхэ эгээл зүб замай түлөө, хүдэлмэришэн, таряашанай засагые бэхижүүлхын, социализм байгуулхын түлөө һунгагшад дуугаа үгөө.

Энэ һунгалтын ашаар арад зон засагаа улам бата бэхи болгожо, дайсадта хатуу харюу үгэбэ гэжэ «Берлинер Цейтунг» газетэ бэшэнэ. Нацын аша туһада эсэргүү Аденауэрэй правительствын политикые буруушаан, дайн сэрэгтэ бэлэдхэхэ талаар тэрэнэй бэелүүлжэ байһан хэмжээ-ябуулгануудыень ажалшад буруушаагаа.

Америкын империализмда эсэргүү тэмсэлэй үдэр арадай Корейдэ тэмдэглэгдэбэ

ПХЕНЬЯН, июниин 25. (ТАСС). Америко-лисынмановска булимтарагшадай Корейдэ добтолһон үдэрһөө хойшо июниин 25-да долоон жэл болобо. Энэ үдэрые Корейн арад Америкын империализмда эсэргүү тэмсэлэй үдэр гэжэ соносхоо. «Добтологшод түүхын һургаалые мартаха ёһогүй» гэһэн түрүү бэшэг «Нодон Синмун» газетэдэ толилогдоо.

Пхеньянай Моранбон театр соо июниин 24-нэй үдэшэлэн ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэдэй суглаан болоо. Арадай Верховно суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ Ким Ду Бон, министрнүүдэй кабинедэй түрүүлэгшын орлогшо Ким Ир, Корейн ажалай партиин ЦК-гэй түрүүлэгшын орлогшо Ким Чан Ман, демократическа партинуудай болон ниитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, Корейн арадай армиин офицернүүд болон генералнууд, Хитадай арадай һайн дуратанай частиин делегаци энэ суглаанда хабаадаа.

Корейн арадай армиин генерал-лейтенант Цой Ин элидхэл хээ. Корейдэ эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээе Америкын империалистнуудай, мүн Урда Корейн засагаархидай Хойто Корейн зүбшөөлгүйгөөр болюулхаяа һанажа байһан тухайнь, Корей тушаа асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө КНДР-эй правительствын абажа байһан хэмжээнүүд тухай элидхэлшэ хөөрэжэ үгэбэ. Корейе нэгэдүүлхын тулада эндэ бата бэхи амгалан тайбан байдал тогтоохо, гадаадын бүхы сэрэгүүдые Корейһээ гаргаха, Урда, Хойто Корейн түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар уласхоорондын конференци зарлаха шухала гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Хитадай Арадай һайн дуранай частьнуудай делегациие толгойлогшо генерал-майор Дин Лай-фу суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Франциин национальна суглаанда 3 үдэрэй туршада ехэ үгэ буляалдаанай болоһоной һүүлээр, Буржес-Монуриин правительствые саашань байлгаха гү гэһэн асуудалаар июниин 25-да голосовани хэгдээ. Национальна суглаанай 251 депутат тус правительствые байлгахын түлөө голосовалһан байна. Харин 210 депутат энэ правительствые тушаалһаань буулгаха гэжэ голосовалба. Шэнэ налогуудые бии болгохо, хэдэн эд бараануудай сэнгыень дээшэлүүлхэ болон правительствын хараалһан бусад хэмжээнүүдые һайшаахыень эрижэ, Буржес-Монури правительствын саашадаа байха, болихо тухай асуудалые голосованида табиһан байна. Правительствогүй байдал баһа тогтохонь гэжэ айһандаа национальна суглаанай баруунай үзэл баримталагша делегадууд правительствые саашадаа байлгахын түлөө голосовалаа.

✦ Багдадай бүлэглэлдэ хабаададаг оронуудай «сэрэгэй хүсые бүри шанга болгохо талаар США шэнэ программа зохёоно» гэжэ «Ажаны» газетэ бэшэнэ. Тусхайлбал, Холбоото Штадууд Иранда атомна базануудые байгуулха гэжэ шиидхээ.

✦ Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Израилиин солдат июниин 24-дэ Сириин газар руу буудажа, Сириин нэгэ солдадые шархатуулаа. Израиль саг үргэлжэ Сириин хилэдэ добтолно гэжэ газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

✦ АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Баруун Германиин Бундесверэй солдат Вальдемар Реце гэгшэ Германска Демократическа Республикада ороо. Бундесверэй частьнуудта хэрэглэгдэдэг хатуу шэрүүн һургуулиие тэсэжэ ядаад, зүүн тээшээ орооб гэжэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ тэрэ мэдүүлээ.

✦ Жэл бүри болодог штадуудай губернаторнуудай конференци дээрэ июниин 24-дэ үгэ хэлэхэдээ, президент Эйзенхауэр Зүүн Европын хэдэн оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамаархан ороһон байна. Эдэ оронуудай байдалые тон буруугаар харуулаад, Зүүн Германи, Польша, Венгри, Югослави «дахин эрхэ сүлөөтэй болохо бэзэ» гэжэ найдажа байһан тухайгаа тэрэ мэдүүлээ. Президент Эйзенхауэр хадаа Советскэ Союзда эсэргүүгээр урдань хэлэдэг лэ хардалга, гүрдэлгээ эндэ дахин дабтаа.

✦ Шажан мүргэлэй хэдэн ажал ябуулагшад гүрэндэ эсэргүү ябуулга хэжэ байһанаа баригдаба гэһэн мэдээсэл Чехословакиин «Руде Право» газетэ июниин 25-да толилбо. Тусхайлбал, гүрэнэй аюулгүйе сахидаг органууд энэ гэмтэ бүлэгые толгойлогшо, католическа священник В. Филипецые элирүүлээ. Филипец гэгшэ Ватиканда мэдэлтэй Салезианскэ орденой түлөөлэгшэ байба.

В. Филипецын зааһанай ёһоор Липтальска эхэнэрэй сүмын хэдэн монахининууд гэмнэгдэбэ. Энэ сүмэ соо нюуса байра түхеэрэгдэжэ, тэрээн соонь хархис удхатай листовконуудые олоор толилхо машинанууд тодхогдоһон байгаа.

✦ Һүүлэй хэдэн үдэрэй туршада Франциин Альпануудта аадар бороон ехээр орожо, уһан үерлэнэ. Греноблиин шадар поезднууд болон автомобильнууд ябахаяа болёо. Изер департаментда сад, огородууд аадарһаа ехээр гэмтээ. 1829 онһоо хойшо ороогүй ехэ аадар Франциин урда зүгэй Тулуза нютагта оробо гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Тиихэтэй хамта 80 жэлэй туршада июниин 24-нэй үдэр үзэгдөөгүй ехэ хүйтэн мүнөө жэлэй июниин 24-дэ Парижда тэмдэглэгдээ. Энэ үдэр Парижда 14,8 градус хүйтэн болоһон байна.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.

Хайрата эсэгэ ба хадам
Дондок Цыденовэй
наһа бараһантай дашарамдуулан, Бурят-Монголой научно-шэнжэлэлгын культурын институдай коллектив тус институдай директор Ц. Б. Цыдендамбаевта, тэрэнэй һамган Ц. Д. Дондоковада, бусад түрэлхидтэнь гүнзэгы шаналалаа мэдүүлнэ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00461. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3268.